

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU HISTORII NAUKI IM. L. i A. BIRKENMAJERÓW PAN W ROKU 2016

Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów PAN w Warszawie (dalej: IHN PAN) prowadzi badania naukowe w zakresie szeroko rozumianej historii nauki, w tym historii nauk humanistycznych, ścisłych, przyrodniczych i medycznych, historii techniki oraz historii antropologii kultury. Interdyscyplinarne badania prowadzone są we współpracy z wieloma instytucjami krajowymi oraz zagranicznymi. Instytut jest koordynatorem ogólnopolskich programów badawczych, organizatorem konferencji naukowych, wydawcą monografii, serii wydawniczych i czasopism. Kadra naukowa IHN PAN składa się z badaczy o wysokich kompetencjach zawodowych, potwierdzonych wieloma publikacjami oraz działalnością w krajowych i zagranicznych organizacjach naukowych.

Instytut posiada uprawnienia do nadawania stopni i tytułów naukowych w zakresie historii nauki, historii techniki, historii medycyny, a także historii kultury, historii dziejów oświaty, historii szkolnictwa i wychowania.

Przy IHN PAN działa Studium Doktoranckie Historii Nauki i Kultury.

Instytut otrzymał kategorię A w systemie klasyfikacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dotacja na działalność statutową wynosiła w 2016 roku łącznie **2 236 000 zł**. Złożyły się na nią: kwota 1 878 280 zł dotacji przyznanej pierwotnie w lutym 2016; kwota 83 720 zł dotacji uzupełniającej, przyznanej przez MNiSW w grudniu 2016; kwota 274 000 zł uzyskana po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o zwiększenie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego z tytułu szczególnych potrzeb jednostki naukowej w lipcu 2016.

Struktura Instytutu

Według stanu na 31 XII 2016 roku w Instytucie było zatrudnionych ogółem 55 pracowników, w tym 42 naukowych, 4 pracowników badawczo-technicznych, 8 pracowników administracji i 1 pracownik biblioteki. Na urlopie bezpłatnym przebywało 10 pracowników, w tym 2 w związku z uzyskanymi grantem i stypendium.

Przekazana we wrześniu 2016 roku do MNiSW liczba pracowników naukowych i badawczo-technicznych deklarujących Instytut jako swoje pierwsze miejsce pracy wyniosła 36.

Funkcję dyrektora Instytutu pełnił prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk, zastępcy dyrektora ds. ogólnych – dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN.

Przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu w kadencji 2015–2018 jest prof. dr hab. Andrzej Kajetan Wróblewski, czł. rzec. PAN.

W Instytucie działają dwa zakłady naukowe: Zakład Historii Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Techniki pod kierunkiem prof. dr hab. Haliny Lichockiej oraz Zakład Historii Nauk

Spółecznych, Oświaty i Organizacji Nauki pod kierunkiem dr hab. Joanny Schiller-Walickiej, prof. PAN. Szczegółowe sprawozdania z działalności obu Zakładów zostały zawarte w *Aneksach 1 i 2*.

W wyniku postępowania konkursowego w 2016 r. do pracy w IHN PAN zostali przyjęci: dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN, dr hab. Ewa Wyka, prof. PAN, dr Justyna Błażejowska, dr Marcin Broniareczyk, dr Mikołaj Getka-Kenig, dr Jerzy Kaliszuk, mgr Paulina Pludra-Żuk oraz mgr Michał Jasiński.

Do pracy w IHN PAN została również przyjęta w 2016 r. dr Joanna Walewska, która realizuje w Instytucie grant podoktorski.

Rada Naukowa Instytutu nadała w 2016 r. tytuł doktora habilitowanego trzem osobom:

Imię i nazwisko	Tytuł pracy habilitacyjnej	Dziedzina i zakres nadanego stopnia naukowego
Jan Szumski	<i>Polityka a historia ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce w latach 1945-1964</i>	Nauki humanistyczne/historia/historia nauki (stopień nadany 8 września 2016 r.)
Zbigniew Tucholski	<i>Profesor Antoni Xiężopolski. Twórca polskiej szkoły budowy lokomotyw</i>	Nauki humanistyczne/historia/historia techniki (stopień nadany 8 września 2016 r.)
Ewa Wyka	<i>...ciekawym wiedzieć i widzieć skutki... czyli dzieje i znaczenie kolekcji przyrządów naukowych Stanisława Augusta</i>	Nauki humanistyczne/historia/historia nauki (stopień nadany 21 stycznia 2016 r.)

Rada Naukowa Instytutu nadała czterem osobom tytuł doktora:

Imię i nazwisko	Tytuł pracy doktorskiej	Dziedzina i zakres nadanego stopnia naukowego
Justyna Błażejowska	<i>Opozycja antyreżimowa w Instytucie Badań Literackich PAN w latach 1956-1989 (promotor: dr hab. Elżbieta Kiślak, prof. IBL)</i>	Nauki humanistyczne/historia/historia nauki i historia kultury (stopień nadany 21 stycznia 2016 r.)
Maciej Bujakowski	<i>Rozwój oświaty i kultury w Bielsku-Białej w latach 1945-1989 (promotor: prof. dr hab. Kalina Bartnicka)</i>	Nauki humanistyczne/historia/historia oświaty (stopień nadany 21

		stycznia 2016 r.)
Karolina Karpińska	<i>Matematyka w Gimnazjum Toruńskim w latach 1568-1920</i> (promotor: dr hab. Stanisław Domoradzki)	Nauki humanistyczne/historia/historia matematyki (stopień nadany 12 maja 2016 r.)
Michał Piekarski	<i>Początki polskiej muzykologii. Lwowski krąg Adolfa Chybińskiego i jego uczniów</i> (promotor: dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN)	Nauki humanistyczne/historia/historia nauki i historia kultury (stopień nadany 12 maja 2016 r.)

Aktywność naukowa

Badania naukowe pracowników

W 2016 roku w ramach działalności statutowej pracownicy IHN PAN realizowali 8 zadań badawczych o szerokim zakresie tematycznym:

1. Historia nauki polskiej;
2. Dzieje ruchu umysłowego i edukacji;
3. Nauki medyczne w XVIII–XX wieku;
4. Historia techniki polskiej i powszechnej XIX–XX wieku;
5. Badania kopernikańskie;
6. Metodologia historii nauki – zagadnienia teoretyczne;
7. Historia nauki powszechnej, w tym zadanie, które w poprzednich latach występowało w sprawozdawczości, jako odrębne zadanie badawcze pt: *Republica litteraria w XVII-wiecznej Europie*;
8. Filozofia i historia nauki w XX wieku.

W Instytucie w 2016 roku realizowano 9 projektów finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki albo Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki:

Projekt w ramach	Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji (rok) od–do	Przyznane środki	Instytucja finansująca

II.3.1	Analiza astronomicznych poglądów Stanisława Lubienieckiego (1623–1675), ich źródeł i uwarunkowań oraz przedstawienie ich na tle twierdzeń nauki XVII wieku	mgr Maciej Jasiński	11.08.2015– 10.08.2017	84.700 PLN	NCN, Preludium
	Od programu pomocowego do embarga strategicznego. Społeczność międzynarodowa wobec dążeń krajów Środkowej i Wschodniej Europy do uzyskania penicyliny po II wojnie światowej	dr hab. Sławomir Łotysz, prof. PAN	02.02.2015 – 01.02.2018	162.500 PLN	NCN, Opus
	„Druga Holandia” czy naturalna forteca? Kwestia osuszenia Polesia w II Rzeczypospolitej	dr hab. Sławomir Łotysz, prof. PAN	08.07.2016- 07.07.2019	322.388 PLN	NCN, Opus
	Monografia <i>Adolf Chybiński w kręgu lwowskich muzykologów</i>	dr Michał Piekarski	8.03.2013 – 07.03.2016	88.660 PLN	NCN, Preludium
	Polityka państwa a system oświatowy na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej (1919–1939).	dr Andrzej Smolarczyk	18.07.2014 – 17.07.2017	83.000 PLN	NCN, Sonata
	Radio na uwięzi: przemysł radiowy, instytucje i praktyki użytkowników w PRL	dr Joanna Walewska	01.10.2016 – 30.09.2017	140.000 PLN	NCN, Fuga
	Między tradycją a nowoczesnością: kopernikanizm, idea wielości światów i astrologia w traktacie <i>Astrostereon</i> Edwarda Greshama (1565–1613)	prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk	11.08.2015 - 10.08.2017	169.210 PLN	NCN, Opus
	Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela –	Prof. Kalina Bartnicka	21.12.2012 –	1.700.000 PLN	MNISW – Narodowy

	konceptje, doświadczenia i inspiracje		20.12.2017		Program Rozwoju Humanistyki
	Korespondencja Jana Heweliusza: korespondenci polscy i transmisja wiedzy naukowej	prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk	16.10.2015 – 15.10.2018	380.765 PLN	MNiSW – Narodowy Program Rozwoju Humanistyki

Referaty naukowe i publikacje pracowników

W 2016 roku pracownicy IHN PAN wygłosili liczne referaty naukowe, zarówno na konferencjach polskich, jak i zagranicznych oraz na zaproszenie instytucji naukowych (*Aneks 3*).

Efektom działalności pracowników naukowych Instytutu było opublikowanie 179 prac naukowych, w tym:

- 8 monografii,
- 51 rozdziałów w wydawnictwach monograficznych,
- 1 publikacja w czasopiśmie naukowym posiadającym współczynnik wpływu Impact Factor (IF), wymienionym w części A wykazu MNiSW,
- 21 publikacje w czasopismach recenzowanych, wyróżnionych przez European Reference Index for the Humanities (ERIH, lista C),
- 49 publikacji w innych czasopismach recenzowanych, wymienionych w aktualnym wykazie czasopism punktowanych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (lista B),
- 49 pozostałych publikacji naukowych.

Ponadto pracownicy naukowcy byli redaktorami 10 monografii naukowych.

Kompletną listę publikacji zawiera *Aneks 4*.

Życie naukowe

W 2016 r. odbyło się 6 konferencji i spotkań naukowych organizowanych lub współorganizowanych przez Instytut:

Nazwa konferencji miejsce, data	Organizator, współorganizatorzy	Rodzaj konferencji		Liczba wystąpień
		krajowa	międzynarod.	
Socynianizm. Dzieje, poglądy, oddziaływania – książka prof. Zbigniewa Ogonowskiego	IHN PAN, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Kasa im. Józefa Mianowskiego – Fundacja	tak		4

(Warszawa, 22 lutego 2016 r.)	Popierania Nauki			
Szpitalnictwo na Górnym Śląsku. Szpitale polskie w XIX i XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem regionu Śląska (Katowice, 10-11 czerwca 2016 r.).	IHN PAN, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach		tak	23
Historia medycyny w czasopiśmiennictwie medycznym i nie tylko... Opinogóra (8-9 października 2016 r.)	IHN PAN, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie		tak	7
Jubileuszowa Sesja Naukowa z okazji 100. rocznicy urodzin prof. dr hab. Andrzeja Bylickiego (Warszawa, 16 listopada 2016 r.)	IHN PAN, Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN w Zabrze, Instytut chemii Fizycznej PAN, Fundacja im. Wojciecha Świętosławskiego na Rzecz Wspierania Nauki i Rozwoju Potencjału Naukowego w Polsce	tak		4
Symposium z okazji 150 rocznicy urodzin mgr Antoniny Leśniewskiej (Warszawa, 8 listopada 2016 r.)	IHN PAN, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne		tak	3
XI Przegląd prac magisterskich z zakresu historii farmacji (Warszawa, 9 grudnia 2016 r.)	IHN PAN, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne		tak	4

W Instytucie odbywały się regularnie seminaria naukowe, w których uczestniczyli zarówno pracownicy naukowcy, jak i absolwenci uczelni wyższych z całej Polski:

- Comiesięczne seminarium z historii oświaty i dziejów ruchu umysłowego, prowadzone przez prof. dr hab. Kalinę Bartnicką i dr hab. Joannę Schiller-Walicką, prof. PAN, gromadzące około 25 osób.
- Seminarium z historii nauk medycznych na temat „Polska prasa medyczna jako źródło historyczne w badaniach nad problematyką zdrowia i choroby XIX i XX wieku”, prowadzone przez prof. dr hab. Bożenę Urbanek i dr Magdalenę Paciurek, gromadzące 15-20 osób.
- Seminarium z historii nauk przyrodniczych i ścisłych, prowadzone przez prof. dr hab. Jarosława Włodarczyka i mgr Magdalenę Siudę-Bochenek (sekretarz).

W ramach umowy o współpracy naukowej z Instytutem Historii Litwy Republiki Litewskiej w Wilnie kontynuowane były badania nad związkami naukowymi i kulturalnymi Polski i Litwy, nauką w Uniwersytecie Wileńskim, dorobkiem wychowanków Uniwersytetu oraz jego znaczeniem dla nauki i kultury Polski oraz Litwy.

Prowadzona była również współpraca Instytutu z Euroazjatyckim Narodowym Uniwersytetem L.N. Gumilowa (L.N. Gumilyov Eurasian National University), nawiązana w grudniu 2015 r.

We współdziałaniu z partnerami z Belgii, Francji i Niemiec kontynuowano projekt międzynarodowej krytycznej edycji korespondencji Jana Heweliusza.

Do zagranicznych instytucji naukowych, z którymi Instytut współpracował w sposób ciągły należały ponadto:

1. Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu
2. Rosyjskie Państwowe Archiwum Historii Najnowszej
3. Archiwum Uniwersytetu Technicznego w Freibergu
4. Instytut Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk
5. Czeska Akademia Nauk
6. Instytut Historii Powszechnej Rosyjskiej Akademii Nauk
7. Międzynarodowy Komitet Nauk Historycznych
8. Narodowy Uniwersytet Badawczy – „Wyższa Szkoła Ekonomiki”, Rosja
9. Litewskie Archiwum Centralne w Wilnie
10. Instytut Historii Syberyjskiego Oddziału Rosyjskiej Akademii Nauk w Nowosybirsku
11. Katedra Historii Uniwersytetu Górniczego w Sankt Petersburgu
12. Instytut Historii Nauki Maksa Plancka w Berlinie
13. Międzynarodowa Akademia Historii Nauki.

Działalność wydawnicza, dydaktyczna i promująca naukę

Wydawnictwa Instytutu:

W 2016 roku IHN PAN wydał 13 tytułów o łącznym nakładzie 3270 egz., w tym 9 tytułów wydawnictw zwartych i 4 tytuły wydawnictw ciągłych:

ogółem wydane	z tego				
	wydawnictwa zwarte	wydawnictwa ciągłe			Pozostałe
		w tym	wyłącznie	Inne	

				<i>czasopisma:</i>		<i>w wersji elektronicznej</i>		wydawnictwa ciągłe		
				<i>drukowane</i>						
liczba tytułów	nakład w egz.	liczba tytułów	nakład w egz.	liczba tytułów	nakład w egz.	liczba tytułów	liczba tytułów	nakład w egz.	liczba tytułów	nakład w egz.
13	3420	9	1950	4	1470	0	0	0	0	0

Wydawnictwa zwarte:

1. „Studia Copernicana”, t. XLV: *Disputationes „Physicorum” dictae Magistri Serpentis „Exercitium”* (editio critica), red., wstęp i komentarz w j. ang. Tadeusz Grzesik, Warszawa 2016, ss. 380, obj. 27,5 arkusza. Współwydawcy: Copernicus Center for Interdisciplinary Studies, nakład: 100 egz.
2. Chantal Grell, *Jan Heweliusz i jego czasy*, red. Jarosław Włodarczyk, Warszawa-Gdańsk 2016 (Bibliotheca Heveliana, t. I), ss. 224, obj. 11 arkuszy. Współwydawca: PAN Biblioteka Gdańska. Nakład 300 egz.
3. *Szpitalnictwo na Górnym Śląsku. Szpitale polskie w XIX i XX w. ze szczególnym uwzględnieniem regionu Śląska*, red. Anna Marek, Bożena Urbanek, Katowice 2016, ss. 360. Współwydawca: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, nakład: 250 egz.
4. Witold Jan Chmielewski, *Polskie osiedle Santa Rosa w Meksyku 1943-1946*, Warszawa 2015 (wyd. 2016), ss. 290, obj. 17,5 arkusza. Współwydawca: Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Nakład: 200 egz.
5. Tomasz Siewierski, *Marian Małowist i krąg jego uczniów. Z dziejów historiografii gospodarczej w Polsce*. Warszawa 2016, ss. 276, obj. 19,5 arkusza. Współwydawca: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego. Nakład: 300 egz.
6. Jan Szumski, *Polityka a historia. ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce w latach 1945-1964*, Warszawa 2016, ss. 429, obj. 27,3 arkusza. Nakład: 300 egz.
7. Michał Jan Borch, *Listy o Sycylii i Malcie*, przekłady, opracowanie i wstęp: Alicja Szastyńska-Siemion, Ignacy Z. Siemion, Warszawa 2015 (wyd. 2016), ss. 324. „Fontes Rerum ad Historiam Scientiae Spectantium”, t. XVI (VI). Współwydawca: Wydział Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego. Nakład: 300 egz.
8. Stefan Zamecki: *Problematyka naukoznawcza na łamach periodyku „Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój”*. Studium historyczno-metodologiczne, lata 1918–1947, „Monografie z Dziejów Nauki i Techniki”, t. 166, Warszawa 2016, ss. 585. Nakład: 100 egz.
9. Tomasz Majewski, *Dzieje poznania chorób roślin w Polsce*, ss. 638, Warszawa 2016, obj. 48 arkuszy. Współwydawca: Wydawnictwo SGGW. Nakład: 100 egz.

Wydawnictwa ciągłe:

Czasopisma:

- „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, t. 111, nr 1, 2, 3, 4/2016 (sumaryczny nakład: 720 egz.)
- „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”, t. 25, nr 1/ 2016 i 2/2016 (sumaryczny nakład: 300 egz.)
- „Medycyna Nowożytna”, t. 22, z. 1 i z. 2/2016 (nakład sumaryczny: 300 egz.)
- „Organon”, t. 48, 2016 (nakład: 150 egz.)

Działalność dydaktyczna

Na płatne, niestacjonarne studia w Studium Doktoranckim Instytutu Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN w Warszawie, kierowanym przez od 1 listopada 2015 r. przez dr hab. prof. PAN Iwonę Arabas, uczęszczało 9 osób, w tym 3 przyjęte w roku sprawozdawczym.

15 pracowników Instytutu prowadziło działalność dydaktyczną, w tym 1 pracownik na uczelni we Francji, a pozostali na kilkunastu wydziałach krajowych ośrodków akademickich:

1. Faculté Libre de Médecine Naturelle et d’Ethnomédecine, Paryż
2. Wydział Farmaceutyczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
3. Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego
4. Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
5. Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie
6. Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego
7. Uniwersytet Otwarty Uniwersytetu Warszawskiego
8. Wydział Lekarski i Farmaceutyczny Śląskiego Uniwersytetu Medycznego
9. Katedra Studiów nad Europą Środkową i Wschodnią, Instytut Prawa Międzynarodowego, Unii Europejskiej i Stosunków Międzynarodowych WPIA UKSW
10. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
11. Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego
12. Studium Doktoranckie przy Instytucie Historii Nauki PAN.

Pracownicy Instytutu sprawowali opiekę nad studentami piszącymi prace licencjackie, magisterskie oraz rozprawy doktorskie. Liczba prac magisterskich wykonanych pod kierunkiem pracowników naukowych Instytutu wyniosła 35, natomiast liczba przeprowadzonych doktoratów – 2.

Działalność popularnonaukowa i ekspercka

Historycy nauki i techniki, zatrudnieni w Instytucie, współpracują z licznymi instytucjami publicznymi w kraju i za granicą, pełniąc funkcje eksperckie lub kierownicze. Ponadto wielu pracowników Instytutu popularyzuje osiągnięcia historii nauki i techniki w Internecie, prasie, radiu oraz telewizji, wygłaszając wykłady publiczne oraz biorąc udział w wydarzeniach popularyzujących naukę.

Na działalność popularnonaukową w 2016 roku złożyły się:

Książki popularnonaukowe – 1

Artykuły popularnonaukowe: w prasie – 17, w Internecie – 3

Wykłady oraz odczyty popularnonaukowe – 34

Udział w programach telewizyjnych – 6

Udział w filmie popularnonaukowym – 1

Udział w audycjach radiowych – 21

Wywiady w prasie – 2

Organizacja wystaw – 5

Dr Marcin Dolecki

Dr Paweł Komorowski

Instytut Historii Nauki PAN

ANEKS 1

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ ZAKŁADU HISTORII NAUK SPOŁECZNYCH, OŚWIATY I ORGANIZACJI NAUKI W 2016 ROKU

Zakład Historii Nauk Społecznych, Oświaty i Organizacji Nauki (kierownik dr hab. prof. PAN Joanna Schiller-Walicka) uległ w 2016 roku poważnym przekształceniom organizacyjnym. Z powodu odejścia prof. dr hab. Bożeny Płonki-Syroki oraz urlopu bezpłatnego prof. dr. hab. Jana Piskurewicza przestały istnieć dwie spośród czterech dotychczas istniejących sekcji: Sekcja Antropologii Nauki i Sekcja Historii Organizacji

Nauki. Pozostałe dwie - Sekcja Historii Nauk Społecznych oraz Sekcja Dziejów Oświaty zostały zmodyfikowane w związku z przyjęciem w 2016 roku nowych pracowników, podjęciem nowych zadań badawczych oraz dążnością do koncentracji planów naukowych Zakładu wokół określonych problemów. Zmiany te spowodowały powstanie kilku nieformalnych, międzysekcyjnych grup badawczych, koncentrujących się na badaniach nad wybranymi zagadnieniami, w których problematyka historyczno-oświatowa oraz historia nauk humanistycznych i społecznych często splatają się ze sobą. Podjęta przez dyrekcję w 2016 roku próba restrukturyzacji przestarzałej i nieodpowiadającej aktualnym potrzebom naukowym struktury organizacyjnej Instytutu, połączonej z rozbudową i unowocześnieniem jego bazy naukowej, niestety nie powiodła się, bowiem Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego odmówiło zgody na jej przeprowadzenie. Nie udało się zatem formalna likwidacja sztywnej struktury Zakładu i zastąpienia jej elastycznymi kiluosobowymi pracownikami, współpracującymi ze sobą i realizującymi konkretne projekty badawcze. W praktyce pracownie takie ukształtowały się i w niniejszym sprawozdaniu działalność Zakładu zostanie przedstawiona według zadań naukowych, jakie były kontynuowane lub podjęte w 2016 roku. W celu integracji zadań naukowych Zakładu, w 2016 r. został przygotowany i złożony do NCN projekt badawczy pt. „Idee w służbie nauki, nauka w służbie idei”. Jego celem jest zbadanie wpływu szeroko rozumianych idei na charakter i kierunki rozwoju nauk humanistycznych i społecznych w XIX i XX w., dziedzin najbardziej wrażliwych na wpływy ideowe i będących zarazem producentem tych idei. Jednym z aspektów projektowanych badań jest wykazanie zależności między głoszonymi w tym obszarze treściami naukowymi a kształtowaniem się mentalności i postaw ich odbiorców. Oprócz badania impulsów intelektualnych, w projekcie istotne miejsce ma zająć analiza czynników historycznych, politycznych, ekonomicznych, społecznych, kulturowych i innych, wpływających na charakter nauki i kierunek rozwoju badań oraz ustalenie, w jaki sposób największe osiągnięcia zostały uzyskane (wpływ wybitnych jednostek, rewolucje kulturowe i społeczne, wydarzenia polityczne np. wojna itp.). Tak skonstruowany program badań łączy w sobie zagadnienia z zakresu historii nauk humanistycznych i społecznych, historię oświaty oraz kwestie polityki naukowej, a więc pozwala na włączenie się w realizację tego zadania większości pracowników Zakładu.

Do najważniejszych osiągnięć pracowników Zakładu w 2016 r. należy zaliczyć: uzyskanie przez dr Justynę Błażejowską i dr. Michała Piekarskiego stopni doktorskich na podstawie wysoko przez recenzentów ocenionych dysertacji (obie znajdują się już w druku), uzyskanie stopnia doktora habilitowanego przez dr. hab. Jana Szumskiego na podstawie dorobku oraz wydanej w 2016 roku monografii *Polityka a historia. ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce w latach 1945-1964*, ukończenie przez Jerzego Kaliszuka znajdującej się aktualnie w druku 3-tomowej pracy *Codices deperditi. Średniowieczne rękopisy łacińskie Biblioteki Narodowej utracone w czasie II wojny światowej*, t. 1: *Dzieje i charakterystyka kolekcji*, ss. 697, t. 2: *Katalog*, cz. 1-2, ss. 1381, t. 3: *Indeksy, Aneks, Bibliografia*, ss. 752 (łącznie 130 ark. wyd.) oraz publikację Joanny Schiller-Walickiej *CesarSKI Uniwersytet Warszawski: między edukacją a polityką 1869-1917*, w jubileuszowej serii wydanej z okazji 200-lecia Uniwersytetu Warszawskiego *Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016* (t. I: *Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1816-1915*, red. T. Kizwalter, Warszawa 2016, s. 557-703).

Badania nad piśmiennictwem średniowiecznym – manuscripta.pl

Pod kierownictwem dr. hab. Jacka Soszyńskiego problematyką tą zajmują się: dr Jerzy Kaliszuk, mgr Paulina Pludra-Żuk i mgr Maja Bogajczyk.

W 2016 roku dr hab. Jacek Soszyński zainicjował projekt *manuscripta.pl* (biorą w nim udział dr J. Kaliszuk, mgr P. Pludra-Żuk oraz kilkoro współpracowników spoza IHN PAN), którego celem jest zintegrowanie danych na temat wszystkich średniowiecznych rękopisów bibliotecznych w zbiorach polskich i stworzenie ich inwentarza w Internecie. Zakończony został pierwszy etap tworzenia strony internetowej – rejestracja rękopisów na podstawie literatury przedmiotu, co umożliwiło przejście do drugiego etapu projektu: weryfikacji przeprowadzonej kwerendy, polegającej na autopsji każdego zabytku. Strona prowadzona jest w języku angielskim. Ponieważ realizacja drugiego etapu wymaga poważnych środków finansowych, opracowany został projekt grantu złożonego z końcem roku do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w module *Dziedzictwo*. Jednocześnie rozpoczęto drugą kwerendę w literaturze, której celem jest zbudowanie pełnej bibliografii średniowiecznych rękopisów w zbiorach polskich. Na podstawie dotychczas zgromadzonych materiałów dr hab. J. Soszyński przygotował i opublikował artykuł podsumowujący dotychczasową wiedzę na temat średniowiecznych rękopisów bibliotecznych w zbiorach polskich: *Kilka refleksji na temat średniowiecznych rękopisów w zbiorach polskich i stanie ich opracowania*, [w] *De nuptiis Philologiae et Libri manuscripti, czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*, red. P. Pludra-Żuk i A. Lew, Warszawa 2016, s. 15-32. Oprócz tego ukazał się drukiem jego artykuł w języku litewskim: *Paryžiaus biblija Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskijų bibliotekos Vilniuje rinkiniuose*, „Lietuvos Istorijos Metraštis” 2015 [wyd. 2016], nr 1, s. 5-19. Był także członkiem Rady Naukowej i przewodniczącym sesji Bazy proweniencyjne książki dawnej oraz Zbiory bibliotek naukowych – Kolekcje historyczne na konferencji „Książka dawna i jej właściciele”, która odbyła się jesienią 2016 r. we Wrocławiu.

Dr Jerzy Kaliszuk, współuczestnik projektu *manuscripta.pl*, w 2016 r. zakończył i przekazał do druku przygotowaną w ramach projektu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki pt. *Clavis auctorum et operum Medii Aevi Poloniae*, 3-tomową pracę *Codices deperditi. Średniowieczne rękopisy łacińskie Biblioteki Narodowej utracone w czasie II wojny światowej*, t. 1: *Dzieje i charakterystyka kolekcji*, ss. 697, t. 2: *Katalog*, cz. 1-2, ss. 1381, t. 3: *Indeksy, Aneks, Bibliografia*, ss. 752 (łącznie 130 ark. wyd.). Opublikował także artykuł *Utracone kodeksy średniowieczne* (na przykładzie przedwojennych zbiorów Biblioteki Narodowej, „Edukacja i Dialog” 2016, nr 288-289, s. 36-40.

Mgr Paulina Pludra-Żuk, obok udziału w przedstawionym wyżej projekcie pod kierownictwem dr. hab. J. Soszyńskiego, kontynuowała pracę nad dysertacją doktorską, poświęconą specyfice recepcji *Aurory* Piotra Rigi na ziemiach polskich. *Aurora* Piotra Rigi była jednym z najpopularniejszych tekstów wieków średnich, który stanowił istotną lekturę na wielu szczeblach średniowiecznej edukacji. Prowadzone badania są pierwszą próbą sprecyzowania jego roli w średniowiecznych szkołach i na uniwersytetach. Badania łączą analizę kodykologiczną, w tym przede wszystkim dane proweniencyjne, i szczegółową interpretację marginaliów z tradycyjną krytyką tekstu. Do półautomatycznej analizy wariantów wykorzystano tworzony obecnie przez DiXit Network program CollateX. Przeprowadzone badania pozwoliły na wyodrębnienie specyficznej gałęzi polskiej tradycji rękopiśmiennej i określenie znaczenia *Aurory* na Uniwersytecie Krakowskim w XV w. W

2016 r. mgr P. Pludra-Żuk przeprowadziła szczegółową analizę większości rękopisów zawierających *Aurorę*, przechowywanych w Polsce (Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Uniwersytetu Wrocławskiego, Ossolineum), wyodrębniła specyficzną grupę polskich kodeksów *Aurory* (wyniki zaprezentowała podczas „Summer School in the History of Libraries, Lincoln College, Oksford”), przeprowadziła wstępną próbę zastosowania programu *CollateX* dla ustalenia zależności między rękopisami, a także przeprowadziła kwerendę w dziale rękopisów Biblioteki Narodowej Czech, obejmującą przede wszystkim analizę kodykologiczną rękopisów zawierających tekst *Aurory*. Badania pozwoliły na potwierdzenie związku jednego z rękopisów wchodzących w skład zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej ze środowiskiem czeskim, a także na sprecyzowanie specyfiki rękopisów powstałych w średniowieczu na ziemiach polskich. Druga część kwerendy bibliotecznej objęła zapoznanie się z literaturą przedmiotu w bibliotece Centrum mediewistických studií. Mgr P. Pludra-Żuk rozpoczęła także opracowywanie rękopisów wchodzących w skład kolekcji Herzog August Bibliothek. W wyniku prowadzonych badań opublikowała artykuł *Krakowscy czytelnicy 'Aurory' Piotra Rigi: popularność tekstu i ślady lektury w średniowieczu*, zawarty w pracy której była współredaktorką: *De nuptiis Philologiae et Libri manuscripti, czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*, Warszawa 2016, s. 121–142. W ramach współpracy zagranicznej wzięła udział w “Workshop Code and Collation: Training Textual Scholars”, Huygens Institute for the History of the Netherlands i Marie Curie ITN “DiXiT” w Amsterdamie, “Summer School in the History of Libraries”, Lincoln College, Oksford, a od 1 grudnia 2016 r. prowadzi badania w Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel, przebywając na stypendium Dr. Günther Findel-Stiftung.

Mgr Maja Bogajczyk kontynuowała badania nad dziełem Aleksandra Scultetusa *Chronographia, sive annales omnium fere regum, principum*. Zebrała literaturę na temat Scultetiego, kronikarstwa uniwersalnego i środowiska intelektualnego Warmii w drugiej połowie XV i pierwszej połowie XVI w. Przeprowadziła także kwerendę biblioteczną w poszukiwaniu egzemplarzy wydania *Chronografii*, która wykazała istnienie 30 egzemplarzy, w tym dwa w zbiorach polskich (w Bibliotece Czartoryskich i w Ossolineum). Napisała pierwszą wersję artykułu na temat Scultetiego i jego kroniki, który swym zakresem obejmuje pierwsze dwa rozdziały planowanego doktoratu, przedstawiające sylwetkę autora i kontekst kronikarstwa uniwersalnego. Tezą artykułu jest konstatacja, że wbrew dotychczasowemu pogładowi panującemu w literaturze przedmiotu, nie *Kronika wszystkiego świata* Marcina Bielskiego, lecz *Chronografia* Scultetiego jest pierwszą kroniką uniwersalną napisaną na ziemiach polskich.

Dzieje oświaty i antropologii kultury

Badania prowadzone w 2016 r. stanowiły w większości kontynuację rozpoczętych wcześniej i koncentrowały się wokół następujących zagadnień: działalność Komisji Edukacji Narodowej (prof. dr hab. Kalina Bartnicka, dr hab. Katarzyna Dormus), historia szkolnictwa wyższego, zwłaszcza uniwersytetów, u schyłku XVIII, w XIX i początku XX wieku, w tym także ewolucja programów kształcenia w kontekście rozwoju nowych dyscyplin naukowych (prof. dr hab. Kalina Bartnicka, dr hab. Joanna Schiller-Walicka, dr Michał Piekarski), oświatowe i naukowe relacje polsko-rosyjskie i polsko-radzieckie w XIX i XX wieku (prof. dr hab. Leszek Zasztowt, dr hab. Joanna Schiller-Walicka), dzieje żeńskiego szkolnictwa średniego (dr hab.

Katarzyna Dormus), polityka oświatowa II Rzeczypospolitej, ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa mniejszości narodowych (dr Andrzej Smolarczyk). Tematem nowym są badania nad edukacją polskiej szlachty w XVI i XVII w., które zaczął prowadzić dr Marcin Broniarczyk.

Prof. dr hab. Kalina Bartnicka kontynuowała prace związane z prowadzonym przez nią projektem badawczym Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i nauczyciela: koncepcje, doświadczenia i inspiracje. Prowadziła kwerendy biblioteczne i archiwalne w zbiorach krajowych i zagranicznych (w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy w Kijowie), poszukując materiałów do zagadnień: prawa sejmowe o Komisji Edukacji Narodowej, przepisy dla szkół i organizacja szkolnictwa oraz służących opracowaniu tekstu do tomu źródłowego Komisja Edukacyjna Obojga Narodów na sejmie grodzieńskim r. 1793 w formie rządu opisana. Zbierała także materiały uzupełniające do biogramów nauczycieli szkół mazowieckich, a także do tematu odrębność i cechy specyficzne rozwoju uczelni (szkół głównych) w Krakowie i w Wilnie w czasach KEN. Pracowała nad tekstami przygotowywanymi do publikacji: tomem wstępnym do serii wydawnictw zaplanowanych w projekcie badawczym *Ustawy sejmowe o KEN (1773, 1776, 1793)*, tomem *Szkoły wydziału mazowieckiego: Szkolnictwo i nauczyciele w Warszawie przed 1773 r.; szkoły warszawskie KEN przed utworzeniem Wydziału Mazowieckiego. Wydział Mazowiecki* oraz tomem: *Szkoły główne KEN: Szkoła Główna Koronna i Szkoła Główna Wielkiego Księstwa Litewskiego, porównawczo i na tle europejskim; Wielka reforma uniwersytecka Hugona Kollątaja*. Jako nowe zagadnienie badawcze prof. K. Bartnicka podjęła temat koncepcji, rozwoju i przemian Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego od lat trzydziestych do siedemdziesiątych XX wieku. W 2016 r. gromadziła literaturę przedmiotu i przygotowywała artykuł pod roboczym tytułem *Profesor Tadeusz Manteuffel i Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego: ludzie i środowisko kształcące i wychowawcze w latach 50-tych XX wieku*. Myślą przewodnią tekstu jest ukazanie roli Tadeusza Manteuffla i ekipy jego współpracowników w powojennej odbudowie i rozszerzeniu funkcji Instytutu Historycznego oraz tworzenie koncepcji i przemiany uniwersyteckiego kształcenia historyków w okresie międzywojennym oraz w okresie PRL (odejście od koncepcji uniwersytetu jako studium wolnego do ustabilizowanego i zdyscyplinowanego programu studiów. W 2016 r. ukazały się dwa artykuły jej autorstwa: *Historia wychowania – dyscyplina naukowa i przedmiot kształcenia*, [w] *Różnice. Edukacja. Inkluzja*, red. A. Komorowska-Zielony i T. Szkudlarek, Gdańsk 2015 [wyd. 2016], s. 379-389 oraz *Oryginalność Komisji Edukacji Narodowej na tle europejskim*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2015 [wyd. 2016], nr 33, s. 7-22. Wzięła udział w trzech konferencjach naukowych: zorganizowanej przez Kieleckie Towarzystwo Naukowe na temat Historia wychowania XX/XXI wieku. Kontynuacja i nowe wyzwania; zorganizowanej w Krakowie przez Akademię Ignatianum na temat Instytucje edukacyjne w Krakowie i na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Konteksty źródłowe i metodologiczne, na której prowadziła część obrad i wygłosiła referat *Komisja Edukacji Narodowej – między historią a pedagogiką*, oraz w cyklicznej międzynarodowej konferencji metodologicznej *13th Professor Andrzej Bartnicki Forum for the Advanced Studies of the United States* w Białymstoku na temat *Expansion and Frontiers in American History*.

W ramach uczestnictwa w projekcie badawczym *Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i nauczyciela: koncepcje, doświadczenia i inspiracje*, dr hab. Katarzyna Dormus prowadziła

badania archiwalne w Rossijskim Gosudarstvennym Arhivie Drevnich Aktov w Moskwie. Ponadto kontynuowała prace nad tematem „Krakowskie gimnazja żeńskie w latach 1896-1939”. Badania zmierzają do zrekonstruowania historii pierwszych krakowskich gimnazjów żeńskich od roku 1896 (tj. od chwili powstania pierwszego z nich) do czasów II wojny światowej. Podsumowaniem obecnego etapu badań jest artykuł *Krakowskie gimnazja żeńskie przełomu XIX i XX wieku*, „*Studia Paedagogica Ignatiana*” 2016, t. 2, s. 87-104. Oprócz tego dr hab. K. Dormus opublikowała cztery teksty w pracach zbiorowych: *Archiwum społeczne jako źródło wiedzy o przeszłości polskiej szkoły*; *Narodziny nowego typu relacji rodzinnych na przykładzie listów Izabeli z Flemmingów Czartoryskiej do syna*; *Historia wychowania w refleksji Stanisława Lempickiego* oraz *Szkic z dziejów Uczelni 1946-1995* – ten ostatni ukazał się w książce *Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Akademia Pedagogiczna, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1996-2016*, Kraków 2016, którego jest współredaktorką. Wyniki swoich badań dr hab. K. Dormus zaprezentowała na ośmiu konferencjach, gdzie wygłosiła następujące referaty: : *O „duszy nauczycielstwa” w świetle wspomnień galicyjskich gimnazjalistów* (konferencja „Nauczyciel – wychowawca – mistrz. O potrzebie mądrości, autorytetu i cnoty”, Uniwersytet Wrocławski), *Archiwum społeczne jako źródło wiedzy o przeszłości* (Konferencja naukowa „Pamięć w pedagogice”, UMK w Toruniu), *Krakowskie gimnazja żeńskie przełomu XIX i XX wieku* (konferencja „Instytucje edukacyjne w Krakowie i na ziemiach polskich w XIX i początkach XX wieku”, Akademia Ignatianum w Krakowie), *Kształtowanie się koncepcji wychowania estetycznego na przykładzie Galicji przełomu wieków* (VII Polsko-Ukraińskie Dni Pedagogiczno-Historyczne „Kultura w edukacji” w Zakopanem, Uniwersytet Wrocławski), *Historia wychowania w poglądach Stanisława Lempickiego* (II Ogólnopolskie Seminarium naukowe z cyklu „Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki”, Uniwersytet Szczeciński), *Codziennosc i święto w dziewiętnastowiecznych wspomnieniach Polek o domu rodzinnym* (III Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „W kręgu rodziny epok dawnych. Rytm życia, rytmy codzienności. Dom – codzienność i święto”, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), *Rozważania o wzorowym modelu szkoły polskiej na łamach galicyjskich pism kobiecych u progu niepodległości* (konferencja „Zachować dla przyszłości. Sprawy oświaty, edukacji i nauki w przekazie prasowym XIX i XX wieku”, Uniwersytet Łódzki), *Galicyjska prasa pedagogiczna jako źródło wiedzy o rozwoju polskiej myśli pedagogicznej – stan badań, postulaty* (symposium „Polska myśl pedagogiczna II połowy XX wieku i początków XXI wieku. Stan badań – kierunki poszukiwań – projekty badawcze”, Zespół Historii Wychowania przy KNP PAN, UMK, Towarzystwo Historii Edukacji).

Dr hab. Joanna Schiller-Walicka kontynuowała pracę nad dziejami Uniwersytetu Warszawskiego w rosyjskim okresie jego istnienia. W 2016 r. ukazało się pierwszych 12 tomów serii *Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*, przygotowanej z okazji jubileuszu 200-lecia Uniwersytetu Warszawskiego. W tomie pierwszym tej serii *Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1816-1915*, pod redakcją Tomasza Kizwaltera ukazał się jej 10-arkuszowy tekst pt. *Cesarski Uniwersytet Warszawski: między edukacją a polityką 1869-1917*. Powstał on na podstawie szeregu nowych źródeł, zbieranych przez kilkanaście lat w archiwach i bibliotekach rosyjskich (Petersburg, Moskwa, Rostów nad Donem) i polskich (głównie Archiwum Państwowe m.st. Warszawy i Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego). Dzięki nowej podstawie źródłowej i wykorzystaniu najnowszej literatury rosyjskiej, ukraińskiej i anglo-amerykańskiej przynosi on nowe spojrzenie na dzieje warszawskiej

uczelni w tym okresie, wsparte próbą oceny jej politycznej i społecznej funkcji. Kolejnym etapem prac nad historią Uniwersytetu Warszawskiego są realizowane w 2016 r. badania nad dorobkiem naukowym wykładowców uczelni w zakresie nauk humanistycznych i społecznych. Teoretyczne założenia tych badań zostały przedstawione w opublikowanym w tym roku artykule *Cesarski Uniwersytet Warszawski – historiograficzne obszary znane i nieznane*, [w] *Nauka w Polsce i Rosji. Miejsca wspólne, miejsca różne (obszar humanistyki)*, red. M. Dąbrowska, P. Głuszkowski, Seria *Studia Rossica*, t. XXIII. Badania są prowadzone w trzech zasadniczych obszarach: skala możliwości zajmowania się na uniwersytecie szeroko rozumianą problematyką polską, reprezentacja w sensie ideowym, tematycznym i metodologicznym ducha nauki zachodnioeuropejskiej oraz kształt nauki rosyjskiej z prezentowanymi przez nią treściami ideologicznymi. Podstawą badań jest analiza twórczości naukowej i publicystycznej profesury UW, konfrontowana z metodologicznym i tematycznym stanem rozwoju humanistyki europejskiej. Pierwsze wyniki tak prowadzonych badań, dotyczące rosyjskich rektorów UW, zostały przedstawione na konferencji *Urzędnicy i urzędy w społeczeństwie XIX wieku*, zorganizowanej przez Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego i Sekcję Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w referacie *Urzędnicy nauki czy uczeni? Rektorzy Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego*, w rozszerzonej formie przekazany do druku w materiałach pokonferencyjnych. Tak określony program badawczy stał się również częścią wspomnianego wyżej projektu badawczego „Idee w służbie nauki, nauka w służbie idei”, złożonego w grudniu tego roku do konkursu NCN Opus 12. W ramach tego projektu zespół badawczy pod kierunkiem J. Schiller-Walickiej, do którego spośród pracowników Zakładu weszli także: prof. Leszek Zasztowt, dr hab. Katarzyna Dormus, dr hab. Jan Szumski, dr Michał Piekarski i mgr Michał Jasiński ma zająć się badaniami nad ideowymi podstawami rozwoju humanistyki i nauk społecznych w okresie XIX w. i XX w. Oprócz tego dr hab. J. Schiller-Walicka napisała przekazany do druku w Księdze Jubileuszowej przygotowywanej z okazji 75-lecia prof. Adama Massalskiego przez Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach artykuł *Zachować pamięć. Znaczenie Archiwum Polskiej Akademii Nauk i jego zbiorów dla badań nad historią nauki i oświaty* (ss. 35) oraz recenzję książki Malte Rolfa, *Imperiale Herrschaft im Weichselland. Das Königreich Polen im Russischen Imperium (1864-1915)*, De Gruyter Oldenburg 2015, ss. 530 i jej polskiej wersji *Rządy imperialne w Kraju Nadwiślańskim. Królestwo Polskie i cesarstwo rosyjskie [!]* (1864-1915), Warszawa 2016, ss. 506.

Dr Michał Piekarski zakończył w 2016 r. badania nad dziejami polskiej muzykologii przed 1945 r. w ramach projektu badawczego NCN Preludium *Adolf Chybiński w środowisku lwowskich muzykologów*. W kwietniu 2016 r. obronił pracę doktorską *Początki polskiej muzykologii. Lwowski krąg Adolfa Chybińskiego i jego uczniów*, napisaną pod kierunkiem dr hab. J. Schiller-Walickiej. Praca ta, pod zmienionym tytułem: *Przerwany kontrapunkt. Adolf Chybiński i początki polskiej muzykologii we Lwowie, 1912-1944*, znajduje się w druku i ukaże się w pierwszym kwartale 2017 r. Ponadto dr M. Piekarski przygotował dwa znajdujące się jeszcze w druku artykuły: *Kręta droga kobiety muzykologa. Bronisławy Wójcik-Keuprulian zmagania z profesorem i dyscypliną*, [w] *Kobiece dwudziestolecie*, Toruń 2016 oraz *Ks. Wacław Sierakowski – propagator wiedzy o muzyce i organizator szkolnictwa muzycznego w okresie działalności Komisji Edukacji Narodowej*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2016. Opracował także hasło *Muzykologia* do książki *Academia militans. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie*, wyd. 2, red. A. Redzik. Był również redaktorem

pracy zbiorowej, wydanej przez Studium Europy Wschodniej UW, *Międzymorze. Nadzieje i ograniczenia w polityce II Rzeczypospolitej*, Warszawa 2016, ss. 530. W czerwcu 2016 r. Komisja Stypendialna Fundacji Lanckorońskich, działająca przy Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, zakwalifikowała dr. M. Piekarskiego na listę rezerwową kandydatów do stypendium w Wiedniu.

Prof. Leszek Zasztowt zajmował się w 2016 r. badaniami nad nauką i jej popularyzacją w Polsce w okresie stalinowskim (1945-1956) i dziejami historiografii polskiej w tym okresie oraz historią nauki i edukacji na terenach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej w XIX i XX w. Wypowiadał się także kilkakrotnie w druku na temat bieżących spraw nauki, związanych z jej reformą. Efektem tych prac są dwa artykuły w języku angielskim przekazane do druku w materiałach VII Międzynarodowej Konferencji Europejskiego Towarzystwa Historii Nauki (7th International Conference of the European Society for the History of Science, Praga): *A Miraculous Ascension. Materialism as a Political Tool for the Prosperity of Socialist/Communist Society. A Case of Science in Poland of the Second Half of 1940s and in the 50s* oraz *Historians at the Cross-roads. Polish Historians Milieu and its Attitude to Stalinism, 1945-1956. Henryk Wereszycki and Stefan Kieniewicz Case*. Ponadto napisał obszerny wstęp do sześciotomowej edycji *Dzienników* Michała Romera, wydawanych przez Ośrodek „Karta” w ramach projektu badawczego, którego prof. L. Zasztowt jest jednym z dwóch kierowników. W 2016 r. ukazał się także jego artykuł w języku rosyjskim (przygotowany we współpracy z Hanną Szymczyk) *Тема δ'όραν βίοτοιο. Materiały Aleksandra Gieysztor w Archiwie Pol'skoj Akademii Nauk*, [w] *Pol'sza, Rossia, Evropa wv sud'be istorika. K 100-letiu Aleksandra Gieysztor*, red. L.E. Gorizontov, Moskwa 2016, s. 213-226 oraz biograficzny tekst *Profesor Bolesław Orłowski – pisarz i uczony. Kilka słów z okazji sześćdziesięciolecia pracy naukowej*, [w] *Profesor Bolesław Orłowski. W sześćdziesięciolecie pracy naukowej*, Warszawa 2016, s. 5-13. O sytuacji polskich nauk humanistycznych, a zwłaszcza historii nauki, wypowiadał się na łamach „PAUzy Akademickiej” w tekstach *Humanistyka umiera w milczeniu, Absurdy polskiej bibliografii naukowej* oraz *Uczyć się na błędach. Historia nauki polskiej, tom X*. Razem z dr Michaelą Krouželovą z Czeskiej Akademii Nauk był współorganizatorem sympozjum na VII Międzynarodowej Konferencji Europejskiego Towarzystwa Historii Nauki, która odbyła się w dniach 22-24 września 2016 r. w Pradze, i wziął udział w panelu (sesji) zorganizowanym przez uczonych niemieckich, na którym przedstawił dwa referaty.

Dr Andrzej Smolarczyk kontynuował prace nad projektem badawczym NCN SONATA 6 pt. *Polityka państwa a system oświatowy na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej (1919-1939)*. W 2016 r. przeprowadził kwerendę źródłową w Państwowym Archiwum Obwodu Brzeskiego w Brześciu (Białoruś), w Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Bibliotece Sejmu RP w Warszawie. Część uzyskanego materiału opublikował w tomie *Wychować lojalnych obywateli - polityka oświatowa Państwa Polskiego na Polesiu*, oprac. naukowe A. Smolarczyk, W. Śleszyński, A. Włodarczyk, Dokumenty do Dziejów Kresów Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej, Kraków 2016. Ogłosił także artykuł w pracy zbiorowej *Dziecko poleskie w dwudziestoleciu międzywojennym - egzystencja i edukacja*, [w] *Dziecko w kulturze europejskiej*, red. K. Bogacka, Warszawa 2016, s. 262-277. Wziął także udział w trzech konferencjach międzynarodowych i krajowych, na których zaprezentował wyniki swoich badań, przedstawiając referaty *Wpływ oświaty pozaszkolnej na*

podniesienie poziomu kulturalnego ludności Wileńszczyzny w latach 1918-1939 (Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Polsko-białoruskie związki literackie, językowe i kulturowe. 60-lecie Katedry Białorutenistyki na Uniwersytecie Warszawskim”), *Problematyka szkolnictwa mniejszości narodowych w województwie wileńskim na łamach wileńskiego "Słowa" w latach 1922-1939* (konferencja „Zachować dla przyszłości. Sprawy oświaty, edukacji i nauki w przekazie prasowym XIX i XX wieku”, zorganizowana przez Katedrę Historii Wychowania i Pedagogiki Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego) *Stan zdrowotny i higieniczny uczniów szkół powszechnych w województwie wileńskim w okresie międzywojennym* (konferencja „Dziecko w historii – w 1050. rocznicę Chrztu Polski”, zorganizowana przez Katedrę Historii Wychowania Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku).

Dr Marcin Broniarczyk rozpoczął w 2016 r. badania nad tematem „Szlachta polska w XVI-XVII wieku. Z dziejów edukacji elit w epoce renesansu i baroku”. Skupił się na rozwinięciu wątków podjętych częściowo w pracy doktorskiej *Kasztelanowie mniejsi z Wielkopolski, Kujaw i Mazowsza w czasach Władysława IV*, obronionej w 2015 r. w IH PAN w Warszawie. Są to takie zagadnienia jak: ideały edukacyjne doby staropolskiej, wykształcenie elit w okresie renesansu i baroku, szkolnictwo i edukacja w opinii pisarzy staropolskich. Wstępne wyniki swoich badań zaprezentował na dwóch konferencjach naukowych. Referat *Kasztelanowie rawscy doby Wazów (1587-1668)* (konferencja „Dzieje województwa rawskiego 1462-1793. Rola i znaczenie obywateli województwa rawskiego w życiu publicznym I Rzeczypospolitej”) dotyczył zbiorowości urzędników wchodzących w skład senatu Rzeczypospolitej Obojga Narodów, stanowiących regionalną elitę polityczną. Na podstawie szerokiej bazy źródłowej i literatury przedmiotu dr M. Broniarczyk opracował najbardziej jak dotychczas wyczerpujące biogramy badanych postaci, a także ukazał mechanizmy karier i budowania znaczenia poszczególnych jednostek na szczeblu regionalnym i ponadlokalnym. Przyjrzał się takim aspektom życia i działalności badanej zbiorowości jak: pochodzenie społeczne, zawierane małżeństwa, stan majątkowy, a także przebyte studia, zainteresowania intelektualne, działalność mecenasowska. Rozszerzona wersja referatu w postaci artykułu została złożona do druku i ukaże się w wydawnictwie pokonferencyjnym w 2017 r. Drugi referat *Edukacja wojskowa młodzieży szlacheckiej w poglądach polskich pisarzy renesansowych*, przedstawiony na konferencji „Między obowiązkami, przywilejami a prawem Rzeczypospolitej XVI-XVIII wieku. Społeczeństwo w obronie państwa polsko-litewskiego”, prezentuje poglądy pisarzy staropolskich na kwestie związane z przygotowaniem młodzieży szlacheckiej do służby wojskowej. Omówione zostały poglądy m.in. Szymona Marycjusza, Andrzeja Frycza Modrzewskiego czy Szymona Starowolskiego. Szczególnie w przypadku pierwszego z autorów dr M. Broniarczyk po raz pierwszy podjął szczegółową próbę analizy jego bardzo ciekawych przemyśleń na ten temat, zawartych w dziele *O szkołach czyli akademiach ksiąg dwoje*. Tekst ukaże się w 2017 r. w wydawnictwie zbiorowym będącym pokłosiem konferencji. Szczegółowe poszukiwania źródłowe prowadzone w latach poprzednich, dopełnione w 2016 r. zebraniem całości dostępnej literatury przedmiotu, pozwoliły na bliższe przyjrzenie się postaci Adama Kazanowskiego, marszałka nadwornego koronnego i faworyta króla Władysława IV, pod kątem jego wykształcenia. Będący obecnie na ukończeniu artykuł weryfikuje błędne informacje funkcjonujące w literaturze przedmiotu, a dotyczące właśnie edukacji Kazanowskiego i ośrodków, w których się kształcił. Na marginesie głównych zainteresowań

badawczych dr M. Broniarczyk zajmował się historią regionalną, czego efektem było współautorstwo książki *Muzeum Ziemi Rawskiej 1966-2016*, [Rawa Mazowiecka 2016] oraz wystąpienie na konferencji „Józef Piłsudski – polityk, mąż stanu”, którą zorganizował w tym Muzeum (referat Józef Piłsudski – honorowy obywatel Rawy Mazowieckiej).

Dzieje idei humanistycznych i społecznych

W zespole tym znalazło się dwoje nowych, młodych pracowników IHN PAN – dr Mikołaj Getka-Kenig i mgr Michał Jasiński, a także dwoje pracowników, którzy zakończyli już swoją współpracę z Instytutem – dr hab. Antoni Kuczyński i dr Jarosław Kurkowski.

Dr Mikołaj Getka-Kenig pracuje nad problematyką z pogranicza historii idei i historii sztuki, zajmując się głównie ideologicznym wymiarem architektury Królestwa Polskiego w pierwszej połowie XIX w. Wyniki swoich ustaleń zaprezentował na czterech konferencjach: w Wilnie, gdzie przedstawił referat *Ideologiczny wymiar klasycystycznej przebudowy katedry wileńskiej w końcu XVIII w.* (konferencja zorganizowana przez Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Księżąt Litewskich w Wilnie) oraz trzech krajowych: *Architektura a tożsamość biurokracji: przypadek budynków urzędowych w Królestwie Polskim, 1815-1830* (konferencja „Urzędnicy i urzędy w społeczeństwie XIX wieku”, IH UW), *Królestwo Polskie jako cel europejskich migracji artystycznych* (doroczna sesja Stowarzyszenia Historyków Sztuki) oraz *Medale i polityka pamięci w Królestwie Polskim lat 1815-1830* (konferencja „Medal i medalierstwo na przestrzeni wieków”). Był także współorganizatorem konferencji „Architektura w mieście, architektura dla miasta: społeczne i kulturowe aspekty funkcjonowania architektury na ziemiach polskich lat 1815-1914” (Instytut Historii PAN w Warszawie) oraz przewodniczył sesji na temat miast w XVIII-wiecznej Polsce w czasie III Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku „Wiek XVIII jako zmiana: Rzeczpospolita i oświecenie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dr M. Getka-Kenig odbył także miesięczny staż badawczy w Berlinie, prowadząc kwerendę biblioteczną w ramach stypendium Francis Haskell Memorial Fund. W 2016 r. otrzymał za swoją rozprawę doktorską Nagrodę Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. ks. Szczęsnego Dettloffa, przyznawaną za niepublikowaną pracę naukową młodych badaczy (do 35 roku życia).

Obszarem zainteresowań mgr. Michała Jasińskiego są dzieje warszawskiej parafii bazylianów na przestrzeni wieków, ze szczególnym uwzględnieniem intelektualnej i kulturowej roli tego zakonu na ziemiach polskich. W 2016 r. prowadził kwerendy w archiwach państwowych i kościelnych w Lublinie (Archiwum Państwowe), Białymstoku (Archiwum Państwowe i Archiwum Archidiecezjalne), Tykocinie (archiwum parafialne), Warszawie (Archiwum Polskich Ormian, Biblioteka Sióstr Wizytek, Gabinet Starych Druków BUW), we Lwowie (Państwowe Archiwum Historyczne) i Paryżu (Archives Etrangères). Uzyskane wyniki badań zaprezentował na dwóch konferencjach naukowych, na których przedstawił referaty: *Losy księży unickich po likwidacji w 1875 roku ich obrządku i eparchii chełmskiej – ujęcie statystyczno-biograficzne* (Międzynarodowa Konferencja „Rola Kościoła w dziejach Polski. Kościoły w Rzeczypospolitej (do roku 1918)” zorganizowana przez Archiwum Główne Akt Dawnych i Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej) oraz *Znaczenie warszawskiej rezydencji ojców bazylianów dla życia społecznego regionu* (Ogólnopolska Konferencja „Chrześcijaństwo w Polsce”, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II). Jako słuchacz uczestniczył także w konferencjach w Przemyślu, Lwowie, Supraślu i

Warszawie, gdzie zapoznał się z dorobkiem badaczy zajmujących się pokrewną problematyką i nawiązał liczne kontakty naukowe z badaczami i archiwistami zainteresowanymi problematyką chrześcijaństwa wschodniego z Warszawy, Białegostoku, Supraśla, Lublina, Rzeszowa, Przemyśla, Lwowa i Tarnopola. W 2016 r. mgr M. Jasiński napisał dwa artykuły: *Cztery dekady prawosławia. Warszawska parafia pounicka w strukturach Patriarchatu Moskiewskiego w latach 1876–1917*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej” 2016, z. 1 (w druku) i *Wkład unitów warszawskich w kulturę i edukację regionu*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” (przyjęty do druku). Opublikował także pięć recenzji - cztery ukazały się w roczniku Kasy im. J. Mianowskiego „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój” 2016, t. XXV, jedna ukaże się wkrótce w „Analectach. Studiach i Materiałach z Dziejów Nauki” 2016, z. 2. Ubocznym wątkiem zainteresowań naukowych mgr. M. Jasińskiego jest historia informatyki polskiej.

Dr hab. Antoni Kuczyński kontynuował badania nad historią obecności oraz działalnością naukową i kulturalną Polaków na Wschodzie. Był koordynatorem trzech projektów naukowych: *Każń profesorów lwowskich uczelni (1941)*, *Związki polsko-jakuckie w zakresie etnografii* oraz *Związki polsko-syberyjskie w badaniach współczesnych historyków rosyjskich*. W 2016 r. ukazała się nowa, uwzględniająca najnowszy stan polskich i rosyjskich badań wersja jego monumentalnej pracy *Syberia. 400 lat polskiej diaspory. Zesłania, martyrologia i sukces cywilizacyjny Polaków*, Krzeszowice 2016 (wyd. poprzednie – Moskwa 2015). Dr hab. A. Kuczyński opublikował także książkę *Kochany wujaszku. Listy Bronisława Piłsudskiego do Stanisława Witkiewicza*, Sulejówek-Zakopane 2016, a także kilka artykułów, głównie na łamach „Zesłańca” (m.in. ważny źródłowy tekst Społeczno-kulturowe obrazy Kazachstanu w listach Adolfa Januszkiewicza, „Zesłaniec” 2016, nr 66, s. 9-24).

Dr Jarosław Kurkowski, w ramach badań nad problematyką edytorstwa źródeł historycznych i roli tendencji „dokumentarnej” w kulturze umysłowej Rzeczypospolitej XVIII w., zajmował się pracami źródłoznawczymi w kręgu króla Stanisława Augusta i polemiką z argumentacją historyczną stosowaną przez propagandę zaborców po I rozbiórce. Przygotował i przekazał do druku w czasopiśmie „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” (2016, nr 2) dwa artykuły: *Źródłoznawstwo w służbie króla i Rzeczypospolitej. Uwagi o praktycznych celach badań naukowych doby stanisławowskiej* oraz *Na marginesie edycji dziełka Teodora Korwin-Szymanowskiego „Przyszłość Europy w zakresie gospodarczym, społecznym i politycznym”*. Pierwszy z artykułów przedstawia polityczne, publicystyczne i prawnomiędzynarodowe konteksty kwerend i publikacji źródłoznawczych w czasach panowania króla Stanisława Augusta. Jako novum należy uznać ustalenie, że źródłoznawczych projektów obrony praw Rzeczypospolitej nie można ograniczać wyłącznie do środowiska tzw. zamkowego i przedsięwzięć „państwowych”. Także przedstawiciele elit skonfliktowanych z władzą narzuconym przez Rosję szykowali się do polemiki z propagandą zaborczą. Efektem badań nad spuścizną Józefa Aleksandra Jabłonowskiego jest artykuł *Józef Aleksander Jabłonowski a historiografia*, który ukazał się w pracy zbiorowej *Jabłonowscy. W kraju i poza jego granicami*, red. N. Tomaszewski, Ciechanowiec 2015 [druk 2016], s. 47-62. Oprócz tego razem z dr Mirellą Kurkowską przygotował i opublikował dwuczęściowy tekst *Polska historia w europejskim i amerykańskim kinie epoki dźwięku* (do wybuchu II wojny światowej, który analizuje treści historyczne wątków polskich w filmie amerykańskim i europejskim w okresie do wybuchu II wojny światowej („Studia Europejskie” 2016, nr 3, 4). Z analizy tej

wynika ścisły związek ówczesnego kina z narodową tradycją literacką i artystyczną. Regułę stanowiły kolejne transformacje cieszących się powodzeniem tematów wraz ze zmieniającymi się środkami wyrazu i możliwościami technicznymi. W upaństwowionym de facto kinie, potrzebującym legitymizacji dla swojej propagandy, pojawiła się strategia „kamouflażu faktograficznego” – wypożyczania historycznych rekwizytów (np. korony Karola Wielkiego), zatrudniania historyków-konsultantów itp. Tematyka ta nie była dotąd opracowana (dla epoki filmu niemeego analizę wątków odnoszących się do polskiej historii zawiera praca J. Maśnickiego *Niemy kraj. Polskie motywy w europejskim kinie niemym* (1896-1930), Gdańsk 2006).

Polityczne i społeczne uwarunkowania rozwoju nauki w XX wieku

Dr hab. Jan Szumski opublikował w 2016 r. monografię *Polityka a historia. ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce 1945-1964*, ss. 429, na podstawie której uzyskał stopień doktora habilitowanego. Książka ta jest efektem wieloletniej pracy w archiwach rosyjskich, dzięki której udało się odnaleźć i wprowadzić do obiegu naukowego wiele nieznanych dotąd źródeł. Pozwoliły one na wszechstronne ukazanie politycznego wpływu ZSRR na organizacyjno-instytucjonalny kształt polskich nauk historycznych w okresie powojennym oraz charakter polsko-radzieckich stosunków w sferze nauk humanistycznych. Monografia została przedstawiona do Nagród Historycznych tygodnika „POLITYKA” za 2016 rok. Niektóre wnioski wypływające ze swoich badań dr hab. J. Szumski przedstawił w referacie *The Soviet “Historical Policy” in Eastern Bloc (by the Example of Poland and Czechoslovakia)*, wygłoszonym na VII Międzynarodowej Konferencji Europejskiego Towarzystwa Historii Nauki w Pradze. Ponadto dr hab. J. Szumski bierze udział jako członek międzynarodowego zespołu badawczego w rosyjsko-polskim projekcie naukowo-badawczym *Stosunki polsko-sowieckie w latach 50. - początku lat 60.*, realizowanym we współpracy między Rosyjskim Państwowym Archiwum Historii Najnowszej a Instytutem Pamięci Narodowej.

Dr Justyna Błazejowska uzyskała w 2016 r. stopień doktorski za wyróżnioną na wniosek recenzentów rozprawę *Opozycja antyreżimowa w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w latach 1956-1989*. Praca ta jest przygotowywana do druku w Oficynie Wydawniczej Volumen. Część uzyskanych materiałów została wykorzystana w opublikowanym w pracy *IBL w PRL, t. 3 Archiwalia*, Warszawa 2016 obszernym, 5-arkuszowym artykule *Kartki z dziejów opozycji antyreżimowej w Instytucie Badań Literackich*. Wybrane przejawy sprzeciwu iblowców wobec władzy w latach 1968-1989. Ponadto w 2016 r. ukazała się książka dr J. Błazejowskiej *Harcerską drogą do niepodległości. Od »Czarnej Jedyńki« do Komitetu Obrony Robotników*, Kraków 2016, będąca zbiorem relacji twórców i współpracowników Komitetu Obrony Robotników i Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”: Marka Barańskiego, Bohdana Cywińskiego, Ludwika Dorna, Urszuli Doroszewskiej, Wojciecha Fałkowskiego, Marcina Gugulskiego, Andrzeja Janowskiego, Antoniego Libery, Krzysztofa Łączyńskiego, Antoniego Macierewicza, Piotra Naimskiego, Jana Olszewskiego i Agaty Runowicz. W ogłoszonym przez Wydawnictwo Biały Kruk tomie *Głos niepodległości. Wybór publicystyki środowiska Głosu 1976-1989*, Kraków 2016, znalazły się niektóre z zebranych i opracowanych przez dr J. Błazejowską wypowiedzi działaczy opozycyjnych, a fragmenty tych wypowiedzi ogłoszono także na łamach „Arcanów” - *Zakładamy komitet we trzech, Komitet Obrony Robotników...*

Geneza Komitetu Obrony Robotników we wspomnieniach jego założycieli – w 40. lecie powstania, zebrała i oprac. J. Błażejowska, „Arcana” 2016, nr 4, s. 93-112.

Biblioteka IHN PAN

Dr Adam Matuszewski kontynuował badania nad XVII-wieczną koncepcją *Republica Litteraria (Republiki uczonej)*. Przygotowywana przez niego praca będzie się dzieliła na 12 rozdziałów, w których dr A. Matuszewski zamierza omówić: początki kształtowania się europejskiego uniwersalizmu językowego i kulturalnego w średniowieczu i odrodzeniu; społeczno-gospodarcze i polityczne uwarunkowania rozwoju nauki w XVI i XVII w.; rozwój pedagogiki w XVI i XVII w.; rozwój koncepcji chiliastycznych w XVII w.; koncepcje powszechnej naprawy ludzkości oraz próby jej realizacji w XVII w.; pierwsze XVII-wieczne podręczniki encyklopedyczne; XVII-wieczne koncepcje międzynarodowej współpracy uczonych; próby opracowania uniwersalnego języka oraz powstanie pierwszych akademii i czasopism naukowych. Obecnie praca liczy ponad 127 stron znormalizowanego maszynopisu. W 2016 r. dr A. Matuszewski kontynuował przygotowywanie do druku przechowywanej w Bibliotece Uniwersytetu w Sheffield w Anglii korespondencji Cypriana Kinnera z Samuelem Hartlibem i Janem Amosem Komeńskim. Na początku 2017 r. ma się ukazać w Lesznie znajdująca się w druku *Korespondencja Cypriana Kinnera z Janem Amosem Komeńskim*, dotycząca współpracy tych dwóch uczonych przy przygotowywaniu podręczników w Elblągu. Korespondencja ta nie jest znana współczesnym komeniologom i nie była uwzględniana w dotychczasowych opracowaniach. W 2016 r. ukazała się recenzja dr. A. Matuszewskiego *Bibliografie Tadeusza Orackiego*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, z. 1, s. 189-192.

Popularyzacja i upowszechnianie nauki

Obok działalności dydaktycznej, udziału w konferencjach, sesjach i seminariach naukowych oraz publikowania prac naukowych wielu pracowników Zakładu Historii Nauk Społecznych, Oświaty i Organizacji Nauki angażowało się w przedsięwzięcia adresowane do szerokiego kręgu odbiorców, takich jak wykłady publiczne i publikacje popularnonaukowe, audycje radiowe i telewizyjne, wywiady, organizacja wystaw, a także działalność ekspercka. Dr hab. Jacek Soszyński opublikował artykuł popularnonaukowy *Najcenniejsze wśród książek w Polsce*, „Edukacja i Dialog” 2016, 09/10, mgr Paulina Pludra-Żuk w tym samym czasopiśmie ogłosiła artykuł *Jak nowe technologie pomagają w wydzieraniu tajemnic średniowiecznym rękopisom*. Dr hab. Katarzyna Dormus wygłosiła dwa wykłady na Uniwersytecie Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie. Joanna Schiller-Walicka na uroczystości 150. urodzin mgr farm. Antoniny Leśniewskiej, zorganizowanej przez Muzeum Warszawy, Muzeum Farmacji i Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, wygłosiła referat *Kobiety w drodze na uniwersytety*, wzięła udział w dyskusji nad książką Anny Bażenowej, *Historycy Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego 1869-1915: nauka i polityka*, Lublin 2016, ss. 419 w Instytucie Historycznym UW, a także po raz czwarty uczestniczyła w pracach Kapituły Nagrody im. Jana Jędrzejewicza, przyznającej corocznie nagrodę dla najlepszej książki z zakresu historii nauki. Dr Michał Piekarski zorganizował oraz poprowadził koncert *Karol Mikuli – zapomniany uczeń Chopina, zasłużony obywatel Austro-Węgier* w Austriackim Forum Kultury w Warszawie. Koncert składał się z pieśni i utworów kameralnych Karola Mikulego, które zostały odnalezione przez Michała Piekarskiego w

bibliotekach na terytorium obecnej Ukrainy. Dr Justyna Błażejowska wygłosiła w Pałacu Prezydenckim wykład *Lekcja RP na temat KOR i KSS „KOR”*. Uczestniczyła w kilku spotkaniach promujących jej książkę *Harcerską drogą do niepodległości. Od »Czarnej Jedyńki« do Komitetu Obrony Robotników*, m.in. w Pałacu Prymasowskim, na VIII Festiwalu Filmowym w Gdyni „Niepokorni Niezlomni Wyklęci”, na Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie i na Warszawskich Targach Książki Historycznej. Udzieliła także kilku wywiadów, m.in. w TVP Info, telewizji Republika, Polskim Radio24, „Magazynie Literackim. Książki”. Dr Marcin Broniarczyk wziął udział w audycji *Twoje Miasto w Faktach RMF FM*, gdzie mówił o etymologii nazwy miasta oraz legendzie „Białej Damy”, ducha księżnej mazowieckiej związanej z Zamkiem Książąt Mazowieckich w Rawie Mazowieckiej, udzielił kilku wywiadów, m.in. dla telewizji Republika i dla Radia Victoria, był współorganizatorem kilku wystaw: „Między prawdą a legendą. Rzecz o Józefie Piłsudskim”, „Rawa w obrazach”, „50 lat Muzeum Ziemi Rawskiej”, „Ogniem i mieczem. Stroje i rekwizyty filmowe” prezentowanych w Muzeum Ziemi Rawskiej, zainaugurował cykl spotkań „Wspomnienia z dziejów Rawy”, zorganizował spotkanie z reżyserem Jerzym Hoffmanem w Muzeum Ziemi Rawskiej, a także spotkanie autorskie i promocję książki profesora Tadeusza Wolszy *To co widziałem przekracza swą grozą najśmielsze fantazje. Wojenne i powojenne losy Polaków wizytujących Katyń w 1943 roku*. Wygłosił wykłady okolicznościowe poświęcone dziejom rodu Lipskich herbu Łada i bitwie pod Strzemeszną z okazji jej 360 rocznicy oraz wykład popularnonaukowy dla słuchaczy Rawskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku na temat: „Gostomscy herbu Nałęcz. Elita polityczna ziemi rawskiej doby Wazów”. Prowadził poza tym liczne lekcje muzealne, współorganizował i prowadził wykłady otwarte w Muzeum Ziemi Rawskiej (m.in. profesorów Andrzeja Karpińskiego, Romana Michałowskiego, Bogusława Kopki) oraz okolicznościowe prelekcje historyczne w Rawie Mazowieckiej z okazji obchodów: Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych, Święta Wojska Polskiego, 77 rocznicy wybuchu II wojny światowej, Narodowego Dnia Niepodległości. Dr Mikołaj Getka-Kenig wziął udział w audycji radia TOK FM dotyczącej powstania Królestwa Polskiego w 1815 r. Dr hab. Antoni Kuczyński opublikował w popularnonaukowym czasopiśmie „Mówią Wieki” (2016, nr 11) artykuł *Bronisław Piłsudski – zesłaniec i etnograf*.

Ponadto niemal wszyscy samodzielni pracownicy Zakładu występowali jako członkowie komisji doktorskich i habilitacyjnych, recenzenci wniosków projektów badawczych, artykułów do czasopism recenzowanych i recenzji wydawniczych publikacji zwartych.

Kierownik Zakładu Historii Nauk Społecznych,

Oświaty i Organizacji Nauki

Dr hab. prof. PAN Joanna Schiller-Walicka

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA
ZAKŁADU HISTORII NAUK ŚCISŁYCH, PRZYRODNICZYCH I TECHNIKI
W 2016 ROKU

W porównaniu do lat ubiegłych problematyka badawcza Zakładu Historii Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Techniki w 2016 r. uległa poszerzeniu, a jej realizacja w większym niż wcześniej stopniu przebiegała we współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Wydaje się, iż wpływ na ten stan rzeczy miały z jednej strony zmiany kadrowe, zmierzające do wzmocnienia poszczególnych specjalności historii nauki (jak w przypadku historii astronomii) lub do zainicjowania nowych kierunków (np. historii instrumentarium naukowego); z drugiej zaś niemałą rolę odegrały projekty badawcze, zwłaszcza o charakterze międzynarodowym oraz te, w których wykonaniu uczestniczyli badacze z zewnątrz (spoza Instytutu Historii Nauki PAN).

Podsumowując naukowe dokonania Zakładu można z całą pewnością stwierdzić, że miniony rok należy zaliczyć do bardzo owocnych.

ELEMENTY NAUKOZNAWSTWA, POLITYKI NAUKOWEJ, KULTURY I FILOZOFII

Od kilku już lat naukoznawstwem zajmuje się prof. dr hab. Michał Kokowski. W 2016 roku prof. Kokowski kontynuował badania na temat historii naukoznawstwa w Polsce na tle zmieniających się teoretycznych perspektyw i politycznych kontekstów. W bliskim związku z tym tematem pozostawały również jego badania, dotyczące dawniejszych oraz współczesnych dyskusji wokół naukometrii i bibliometrii, toczonych w naszym kraju i poza granicami. Prof. Kokowski starał się udowodnić, że podstawowym błędem metodologicznym byłoby rozwijanie obu tych dyscyplin w oderwaniu od naukoznawstwa. Przeprowadził następnie krytyczną analizę aktualnej polskiej polityki naukowej, szczególnie w aspekcie parametrycznej oceny placówek badawczych oraz czasopism naukowych. Swoje przemyślenia opublikował w formie artykułów (głównie w języku angielskim), które ukazały się w wydawnictwach naukowych; przedstawił je również podczas 7th International Conference of the European Society for the History of Science, ‘Science and Power, Science as Power’ (Praga, IX 2016), na sympozjum „Counteracting Erroneous Interpretations of Bibliometrics: Tensions Between Science and Politics”, którego był współorganizatorem.

Naukoznawstwo, w szerokim tego słowa znaczeniu, stanowi także od lat główny kierunek zainteresowań prof. dr. hab. Stefana Zameckiego. W minionym roku prof. Zamecki zajmował się przede wszystkim pracami edytorskimi i doprowadził do wydania własnej, ukończonej już książki: *Problematyka naukoznawcza na łamach periodyku „Nauka Polska Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój”*. *Studium historyczno-metodologiczne. Lata 1918–1947*.

Zupełnie inne zagadnienia stały się natomiast przedmiotem prac dr hab. Iwony Arabas, prof. PAN usiłującej odtworzyć, na podstawie rozproszonych materiałów archiwalnych, zbiory przyrodnicze księżny Anny Jabłonowskiej. Korzystając z materiałów odnalezionych w St. Petersburgu, prof. Arabas zbadała zawartość kolekcji roślinnej oraz powstałe dzięki tym zbiorom prace księdza Remigiusza Ładowskiego.

Na pograniczu kultury i filozofii plasowały się konsekwentnie prowadzone przez prof. dr. hab. Roberta Zaborowskiego badania nad filozofią i psychologią uczuciowości. Bliskie tym zagadnieniom były również rozważania dr. Marcina Doleckiego, dotyczące ontologii porównawczej snów i jawy. Celem jego pracy była ontologiczna analiza podobieństw i różnic pomiędzy podstawowymi właściwościami snów oraz jawy – w kontekście refleksji nad terminologią stosowaną w ontologii. Jest to zagadnienie, którym dr Dolecki interesuje się od kilku lat. W publikacji poświęconej tej tematyce zaproponował dwie podstawowe zasady ontologiczne własnej koncepcji, którą nazwał *personalizmem onirycznym*. Zaproponował także własną, oryginalną definicję terminu „osoba”.

HISTORIA NAUK ŚCISŁYCH

Historia matematyki

Dwa nowe tematy, wiążące się z historią matematyki w Polsce podjęła w 2016 r. dr Danuta Ciesielska. Pierwszy z tych tematów jest realizowany w ramach międzynarodowego zespołu, przygotowującego monografię *Women in Mathematics: Modern and Historical Perspectives*. We współpracy z Lechem Meligrandą (Szwecja) dr Ciesielska opracowała biografię naukową Stanisławy Nikodym – pierwszej Polki, która uzyskała doktorat z zakresu nauk matematycznych (Uniwersytet Warszawski) i posadę nauczyciela akademickiego (Politechnika Warszawska).

Drugi temat rozpoczęty przez dr Ciesielską dotyczył Problemów Davida Hilberta, a ściślej III Problemu – o równoważności wielościanów przez podział. Rozwiązanie tego zagadnienia, jako zadania konkursowego ogłoszonego przez Władysława Kretkowskiego, przedstawił w 1882 r. Ludwik Birkenmajer. Dr Ciesielska zajmowała się historią oraz krytyczną analizą tego rozwiązania, a także biografiami obu krakowskich matematyków.

Niezależnie od tych badań dr Ciesielska kontynuowała rozpoczęte wcześniej prace, związane z recepcją nauk matematycznych, a mianowicie: *Klasyczna teoria powierzchni algebraicznych, recepcja i pierwsze rezultaty z tej dziedziny w Polsce*. Kontynuowała również badania na temat metod analitycznych w geometrii rzutowej.

Najnowszą historią matematyki zajmował się natomiast dr hab. Krzysztof Maślanka prof. PAN. W roku 2016 kontynuował prace nad analityczną teorią liczb, jej historią, jak również nad popularnym w ostatnich latach zastosowaniem programu *Mathematica* do wspomagan

dowodów komputerowych (*computer assisted proofs*). Nowatorskim osiągnięciem prof. Maślanki było spostrzeżenie subtelnych regularności w rozkładzie zespolonych pierwiastków funkcji dzeta Riemanna, który to rozkład jest treścią sławnej – i do dziś nierozstrzygniętej – hipotezy Riemanna (1859 r.). Na podstawie tego spostrzeżenia prof. Maślanka doszedł do wniosku, że zespolone pierwiastki funkcji dzeta stanowią pewien fundamentalny „matematyczny szyfr”, który można „odczytać” na matematycznym *skytale*, ale o zmiennej średnicy (artykuł zawierający historyczne i matematyczne aspekty tego zagadnienia został przygotowany do druku).

Historia astronomii

Kierowany przez prof. dr. hab. Jarosława Włodarczyka zespół historyków astronomii zajmował się w 2016 r. przede wszystkim kontynuacją prac związanych z realizacją dwóch projektów badawczych. Pierwszy z tych projektów, poświęcony korespondencji Jana Heweliusza, był wykonywany w ramach współpracy międzynarodowej pod egidą l'Union Academique Internationale oraz International Academy of the History of Science, w Polsce zaś – Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk. Badania polskich członków zespołu były finansowane poprzez grant Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (lata 2015–2018: *Korespondencja Jana Heweliusza: korespondenci polscy i transmisja wiedzy naukowej*). Obecnie są na ukończeniu przygotowania do publikacji w wydawnictwie Brepols dwóch tomów zawierających korespondencję Heweliusza z Piotrem Cruegerem i Heweliusza z Stanisławem Lubienieckim. Do druku przekazana została natomiast biografia Heweliusza autorstwa prof. Chantal Grell – przekład na język polski otworzył nową serię „Bibliotheca Heveliana” pod redakcją naukową prof. Włodarczyka, wydawaną przez IHN PAN oraz PAN Bibliotekę Gdańską.

Członkiem tego międzynarodowego zespołu był także mgr Maciej Jasiński, który pracował nad krytyczną edycją całości rękopisów korespondencji Stanisława Lubienieckiego z Heweliuszem, znajdującej się w Bibliotece Obserwatorium Paryskiego. Mgr Jasiński zbadał również całość korespondencji z *Theatrum cometicum* Lubienieckiego, recepcję tego dzieła i astronomiczne poglądy Lubienieckiego. Badania te składają się na rozprawę doktorską mgra Jasińskiego. Ponadto mgr Jasiński zajmował się korespondencją Heweliusza z Marią Cunitz i Eliaszem von Loewen – kolejnym tematem badawczym w ramach prac nad spuścizną epistolarną Heweliusza.

Drugi projekt badawczy, którego realizacją kieruje prof. Włodarczyk, nosi tytuł: *Między tradycją a nowoczesnością: kopernikanizm, idea wielości światów i astrologia w traktacie Astrostereon Edwarda Greshama (1565–1613)*. Projekt uzyskał grant Narodowego Centrum Nauki na lata 2015–2017. Już wstępna analiza traktatu astronomiczno-astrologicznego Edwarda Greshama, zachowanego w pięciu rękopiśmiennych kopiach w bibliotekach Londynu i Oksfordu, ujawniła nieznane w historii astronomii fakty: Gresham okazał się nie tylko gorącym zwolennikiem astronomii heliocentrycznej, lecz także pionierem rozważań o astronomii księżycowej (uprzedzając Keplera) i pierwszym teoretykiem zjawiska zakryć gwiazd przez planety. Pierwsze wyniki badań prof. Włodarczyk zaprezentował na konferencji „Scientiae: Disciplines of Knowing in the Early Modern World”, która odbyła się na Uniwersytecie w Oksfordzie.

Transkrypcją tekstu pięciu znanych rękopisów *Astrosterionu* zajęła się dr Barbara Bienias w celu przygotowania krytycznego wydania dzieła. Badania nad rękopisami i recepcją *Astrosterionu* pozwoliły ustalić – o czym nie było wiadomo wcześniej – że pierwsza jego publikacja (we fragmentach) pojawiła się na początku XVIII wieku w Anglii, w almanachach astronomicznych Johna Gadbury'ego. Na podstawie nowych materiałów można będzie ukazać zależność między wydaniem *Astrosterionu* drukiem, a jednym z zachowanych rękopisów w zbiorach British Library. Wiadomo też więcej na temat tego, jak postrzegany był Edward Gresham przez współczesnego mu twórcę almanachów – Thomasa Bretnora, a także przez astrologów pod koniec XVII i na początku XVIII wieku.

W roku 2016 prof. Włodarczyk, uczestnicząc w przygotowaniu do wydania IX tomu (*Aratus*) *Dzieł wszystkich Jana Kochanowskiego*, podjął się opracowania edycji krytycznej map nieba towarzyszących *Phaenomena* Kochanowskiego. W ramach prowadzonych badań udało się prof. Włodarczykowi ustalić ich proveniencję: Jan Januszowski, wydawca dzieła, wzorował się na niezwykle rzadkim zestawie map nieba północnego i południowego Johanna Garcaeususa z 1565 r.

Historią astronomii w XIX wieku zajmowała się natomiast mgr Magda Siuda-Bochenek. Pozostając ciągle w kręgu badania aktywności naukowej płońskiego astronoma – Jana Jędrzejewicza (to temat jej świeżo ukończonej rozprawy doktorskiej), podjęła kwestię jego działań o charakterze upowszechniającym wiedzę. Składało się na te działania pisanie popularnych artykułów, wygłaszanie odczytów, a także publikacja podręcznika pt. *Kosmografia*. Każde z tych zagadnień mgr Siuda-Bochenek przeanalizowała pod kątem doboru tematów i sposobu ich przedstawienia. Liczbę oraz treść artykułów opublikowanych we „Wszechświecie” porównała z artykułami innych znanych autorów, piszących dla tego czasopisma w tym samym czasie i na podobne tematy. Poddała również analizie tematy odczytów oraz zebrała opinie na ich temat, wyrażane przez słuchaczy.

Historia chemii i fizyki

Zagadnienia z pogranicza chemii, fizyki i chemii fizycznej stanowią już od kilku lat przedmiot zainteresowań dr. Marcina Doleckiego. W 2016 r. dr Dolecki kontynuował pracę na temat *Idee a eksperyment: dzieje badań nad naturą świata fizycznego w I połowie XX w. Działalność Ludwika Wertensteina*. W wyniku kwerendy bibliotecznej i archiwalnej zebrał część publikacji dotyczących życia oraz działalności badawczej i dydaktycznej Wertensteina, a także opublikował artykuł poświęcony temu uczoneму oraz kontynuował pisanie monografii. W zamierzeniu – ma to być rozprawa habilitacyjna.

Historii chemii w Polsce okresu międzywojennego dotyczy natomiast temat, opracowywany przez prof. dr hab. Halinę Lichocką, a mianowicie: *Historia chemicznych badań naukowych i dydaktyki chemii na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie*. Temat ten był realizowany w ramach międzynarodowego grantu *Hinc iter ad astra. Uniwersytet Stefana Batorego 1919–1939*, przyznanego przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki. Zgodnie z planem badawczym na rok 2016 prof. Lichocka opracowała historię tworzenia, a następnie funkcjonowania zakładów chemicznych, należących do Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Stefana Batorego. W opracowaniu wykorzystwała źródła archiwalne z Centralnego Państwowego Archiwum Litwy, do niedawna trudno dostępne i

przez to mało znane. Ciągłe mało znane pozostają osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne wileńskich chemików, a także ich wojenne i powojenne losy. Opracowanie tego tematu jest więc pierwszą próbą usunięcia istniejącej luki w polskiej historiografii chemicznej.

HISTORIA NAUK PRZYRODNICZYCH I MEDYCZNYCH

Interdyscyplinarna historia przyrodoznawstwa

W badaniach zrealizowanych w 2016 r. wyraźnie zarysowały się dwa główne nurty: pierwszy z nich wiąże się z historią powiązań nauki polskiej i francuskiej, sięgających czasów Oświecenia; drugi obejmuje historię ekologii i ochrony środowiska naturalnego.

W nurcie pierwszym mieszczą się prace prowadzone przez dr. hab. Piotra Daszkiewicza prof. PAN, kontynuującego badania spuścizny naukowej Ludwika Henryka Bojanusa. Prof. Daszkiewicz zidentyfikował nieznane wcześniej źródła, dotyczące pobytu Bojanusa w Petersburgu i Darmstadt oraz dotyczące historii *Anatome testudinis europae*. Prowadził także dalsze badania nad archiwum René-Antoina Ferchault de Réaumura, zwracając szczególną uwagę na wkład tego uczonego w rozwój akarologii i dendrologii, nieznaną dotychczas aspekt XVIII-wiecznych nauk przyrodniczych.

W zbiorach Instytutu Francuskiego prof. Daszkiewicz odnalazł i opracował korespondencję polskich uczonych – Jana Stefana Ligęzy Kurdwanowskiego i Józefa Andrzeja Załuskiego z Pierrem Louisem Morreau de Maupertuisem; korespondencję Juliana Ursyna Niemcewicza z Georgesem Cuvierem; a także dokumenty dotyczące członkostwa generała Michała Sokolnickiego w Instytucie Francuskim. We wszystkich tych przypadkach było to odkrycie źródeł, pierwsza edycja, pierwsza interpretacja. Opracowana i zanalizowana została także historia okazów chrząszczy przesyłanych baronowi Pierrowi Dejeanowi przez Willibalda Bessera z Krzemieńca. Prof. Daszkiewicz ustalił, iż związane z Polską okazy przyrodnicze stanowiły ważną część jednej z największych w Europie kolekcji entomologicznych XIX wieku.

W 2016 r. prof. Daszkiewicz podjął także tematykę, którą można zakwalifikować do drugiego nurtu badawczego – związanego z historią ochrony przyrody. Zajmował się historią międzywojennej reintrodukcji niedźwiedzi w Puszczy Białowieskiej. Poza tym odnalazł i opracował dokumenty źródłowe (m.in. dziewiętnastowieczną korespondencję władz miejskich Strasburga z carską administracją) dotyczące odstrzału żubrów dla celów naukowych i muzealnych oraz dokonał szacunku wpływu tych odstrzałów na białowieską populację żubrów. Odnalazł i opracował także dokumenty dotyczące ochrony Puszczy Białowieskiej w II Rzeczypospolitej i okoliczności dymisji prof. Józefa Paczoskiego, pierwszego dyrektora białowieskiego rezerwatu.

Z tematyką odnoszącą się do szeroko rozumianej historii ekologii związana była również działalność dr Beaty Wysokińskiej, kontynuującej realizację zadania badawczego: *Przyrodnik i humanista: wkład Bolesława Hryniewieckiego (1875–1963) w badania i ochronę europejskiego dziedzictwa przyrodniczego*. Dr Wysokińska przeprowadziła analizę dorobku tego wybitnego polskiego botanika, działacza ochrony przyrody, historyka nauki, organizatora nauki i dydaktyka. Podjęła prace zmierzające do przedstawienia postaci

Hryniewieckiego na tle rozwoju botaniki w Polsce, zbadania jego udziału w tworzeniu podstaw ochrony przyrody i szczegółowej analizy jego działalności jako historyka nauki, a także badacza literatury.

Niezależnie od tego dr Wysokińska kontynuowała autorskie prace redakcyjne i korekcyjne, związane z publikacją rozdziału: *The Conspiracy of Silence: Stalin's Plan for the Transformation of Nature in Poland*, przeznaczonego do wieloautorskiej, zagranicznej monografii pt. *Stalin's Plan for the Transformation of Nature in Central Europe*. Książka ukazała się w 2016 r. w nowojorskim wydawnictwie Berghahn Books, w serii „The Environment in History: International Perspectives”.

Historia nauk o Ziemi

Nowym tematem rozpoczętym w 2016 r. było *Rozpoznanie i ochrona dziedzictwa geologicznego i górniczego*. Temat ten realizował dr hab. Andrzej J. Wójcik prof. PAN we współpracy z przedstawicielami Instytutu Geologii Karelskiego Centrum Naukowego Rosyjskiej Akademii Nauk w Pietrozawodsku (Федеральное государственное бюджетное учреждение науки, Институт геологии Карельского научного центра Российской академии наук – ИГ КарНЦ РАН). Analizami objęte zostały ślady podziemnego górnictwa różnych surowców mineralnych oraz ich wpływ na środowisko naturalne. Szczególnie interesujący wątek tego tematu stanowią dzieje rozwoju techniki górniczej i geologicznych metod badawczych. Współpraca obejmuje wymianę wiedzy i doświadczeń poprzez uczestnictwo w seminariach i konferencjach oraz realizację wspólnych projektów badawczych.

Równocześnie prof. A.J. Wójcik kontynuował wieloletnią współpracę z krajowymi i zagranicznymi placówkami naukowymi, prowadząc zadania badawcze, rozpoczęte wcześniej. Wśród tych zadań na pierwszy plan wysuwają się dwa tematy: *Dzieje polskich geologów i górników oraz ich dokonania zawodowych (XVII–XIX w.) na świecie* oraz *Losy i dokonania zawodowe polskich absolwentów europejskich szkół górniczych (XVIII-XIX w.)*. W prowadzonych przez prof. Wójcika badaniach mieli swój udział także pracownicy naukowcy z Niemiec i Rosji.

Trzeci spośród kontynuowanych tematów nosił tytuł: *Losy specjalistów saskich podejmujących pracę w górnictwie i hutnictwie Królestwa Polskiego na przełomie XVIII i XIX w. i w pierwszej połowie XIX w.* i dotyczył – podobnie jak poprzednie – w znacznym stopniu biografistyki.

W ramach współpracy z krajowymi instytucjami naukowymi prof. A. J. Wójcik kontynuował realizację dwóch kolejnych tematów: *Badania w zakresie dziedzictwa górniczego na ziemiach polskich w aspekcie ich zachowania i udostępnienia* oraz *Zachowanie i eksponowanie zabytków przyrody nieożywionej w dawnych kopalniach na obszarze Górnego Śląska*. Poza tym zajmował się zbieraniem materiałów do tematu: *Historia muzealnictwa techniki na ziemiach polskich*.

Historia farmacji

W roku 2016 problematyka badawcza, dotycząca historii farmacji nie uległa istotnym zmianom. W dalszym ciągu realizowane były dwa tematy, prowadzone przez dr hab. Annę Trojanowską prof. PAN. W ramach pierwszego z tych tematów, noszącego tytuł: *Zagadnienie fałszowania produktów spożywczych na łamach polskich czasopism i publikacji naukowych z drugiej połowy XIX wieku*, prof. Trojanowska przeprowadziła dalsze kwerendy biblioteczne, poszukując materiałów związanych z kontrolą żywności oraz wody pitnej na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX w. Na podstawie zebranych materiałów przygotowała referat: *Problem kontroli żywności i wody pitnej w polskich publikacjach naukowych z drugiej połowy XIX wieku (wybrane zagadnienia)* oraz napisała artykuł: *Problemy nadzoru nad żywnością na łamach polskich czasopism naukowych na przełomie XIX i XX wieku*.

Drugim tematem, zatytułowanym: *Polskie czasopisma farmaceutyczne jako źródła do badań nad historią nauk farmaceutycznych*, prof. Trojanowska zajmowała się, realizując jednocześnie przygotowanie wykładów dla słuchaczy Studium Doktoranckiego, funkcjonującego przy Instytucie Historii Nauki PAN. Przeprowadziła analizę następujących czasopism: „Wiadomości Farmaceutyczne”, „Farmacja Polska”, „Acta Poloniae Pharmaceutica”; „Dissertationes Pharmaceuticae”; „Herba Polonica”; „Materia Medica Polonia”; „Bromatologia i Chemia Toksykologiczna”.

Historia nauk medycznych

Prof. dr hab. Bożena Urbanek zakończyła prace związane z realizacją programu badawczego pt. *Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie 1919–1939* (międzynarodowy grant). Przygotowała rozdziały opracowania dotyczące historii Wydziału Lekarskiego USB, tj. powołania oraz działalności katedr i klinik (w latach 1919–1939: dwóch wewnętrznych, pediatrycznej, psychiatrycznej, neurologicznej), a także napisała 8 artykułów biograficznych, poświęconych kierownikom i profesorom tych katedr. Napisała ponadto rozdziały o organizacjach studenckich działających na Wydziale Lekarskim oraz o ruchu studenckim Wydziału Lekarskiego i Oddziału Farmaceutycznego w latach 1919–1939. Całość zostanie wykorzystana w publikacji zbiorowej pt. *Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie 1919–1939*.

Finalizacji doczekały się także prace dr Magdaleny Paciorek na temat: *Studenci wydziałów lekarskich w Polsce w latach 1944/1945–1948/1949*. Zgodnie z planem badawczym dr Paciorek zakończyła monografię (w zamierzeniu rozprawa habilitacyjna), która – po recenzjach wydawniczych – została przekazana do druku.

Pozostając w kręgu podobnych zainteresowań dr Paciorek napisała artykuł: *Działalność polityczna i organizacyjna kół PPR-owskich i rad zakładowych szpitali warszawskich w latach 1945–1948*. Poza tym zajmowała się także zagadnieniami związanymi z historią higieny, co zaowocowało opracowaniem: *O wychowaniu fizycznym dzieci i młodzieży przełomu XIX i XX w. w opinii lwowskich medyków i wychowawców*.

INSTRUMENTARIUM NAUKOWE – HISTORIA APARATURY BADAWCZEJ

Problematyka ta została zainicjowana w Instytucie Historii Nauki PAN przez dr hab. Ewę Wykę, prof. PAN, która w 2016 r. zaproponowała temat badawczy: *Historyczne instrumenty naukowe w zasobach polskich muzeów i wybranych instytucji naukowych*. Jak uzasadniała sama autorka projektu – badania tego rodzaju są w środowisku historyków prowadzone od lat.

Ich celem jest sporządzenie światowego inwentarza dawnych przyrządów naukowych. Istnieją już w wielu krajach cząstkowe bazy danych oraz publikacje poświęcone wybranym według rozmaitych kryteriów grupom przyrządów. Są więc bazy i opracowania przyrządów z jakiejś epoki; lub pochodzących od danego wytwórcy; dotyczących określonej dyscypliny nauki; albo umieszczonych w zbiorach o różnej lokalizacji i różnej historii.

Prof. Wyka opracowała plan merytoryczny oraz sposób jego wykonania. Zgodnie z tym planem, którego celem będzie przygotowanie inwentarza zbiorów naukowych zgromadzonych w zasobach polskich muzeów i instytucji naukowych, kwerendą objęte zostaną muzea oraz wybrane instytucje naukowe: obserwatoria i wydziały niektórych szkół wyższych. Dalsze badania i kwerendy pozwolą na szczegółowe sformułowanie kryteriów oceny oraz wyboru najważniejszych i najcenniejszych przedmiotów, które winny znaleźć się w polskiej bazie historycznych przyrządów naukowych. Zebrany materiał stanie się podstawą do rozprawy – próby powiązania rozwoju nauki z instrumentarium naukowym, stosowanym przez badaczy w Polsce, w danym okresie historycznym.

Z tym obszernym projektem dobrze komponuje się temat podjęty w 2016 r. przez mgr Magdę Siudę-Bochenek, dotyczący działalności i wyposażenia polskich obserwatoriów astronomicznych w drugiej połowie XIX wieku na tle placówek europejskich. Funkcjonowały wówczas na naszych ziemiach trzy obserwatoria państwowe: warszawskie, krakowskie i lwowskie oraz kilka obserwatoriów prywatnych (mgr Siuda-Bochenek nie uwzględniła tu obserwatorium Jędrzejewicza w Płońsku, którym zajęła się oddzielnie). Na podstawie zebranych wcześniej informacji o instrumentarium i tematyce badań w obserwatoriach europejskich ukazała podobieństwa i różnice w wyposażeniu pomiędzy nimi a placówkami polskimi, a także podjęła próbę rozstrzygnięcia kwestii, w jakim stopniu prowadzone w polskich placówkach prace astronomiczne pokrywały się z tym, czym zajmowali się astronomowie europejscy.

HISTORIA TECHNIKI

Sukces, jakim było ukazanie się czterotomowego dzieła zbiorowego: *Polski wkład w przyrodznawstwo i technikę. Słownik biograficzny polskich i związanych z Polską odkrywców, wynalazców oraz pionierów nauk matematyczno-przyrodniczych i techniki*, wywarł także swoiste piętno na pracach całego Zakładu w 2016 r. Pomysłodawca i redaktor tego dzieła – prof. dr hab. Bolesław Orłowski zajmował się jego promowaniem, wygłaszając całą serię referatów na temat *Słownika* w różnych instytucjach naukowych, stowarzyszeniach i rozgłośniach radiowych. Poza tym pracował nad gromadzeniem haseł i kompletowaniem zespołu autorskiego do planowanego tomu piątego, uzupełniającego.

Ścisły związek z historią techniki miały prace dr hab. Sławomira Łotysza, prof. PAN, prowadzone przy finansowym wsparciu ze strony Narodowego Centrum Nauki. Prof. Łotysz kontynuował (w ramach przyznanego grantu, jako kierownik i jedyny wykonawca) zgłoszony przed rokiem projekt badawczy: *Od programu pomocowego do embarga strategicznego. Społeczność międzynarodowa wobec dążeń krajów Środkowej i Wschodniej Europy do uzyskania penicyliny po II wojnie światowej*. Jednocześnie rozpoczął pracę nad nowym tematem, zatytułowanym: „*Druga Holandia*” czy *naturalna forteca? Kwestia osuszenia*

Polesia w II Rzeczypospolitej (na realizację którego również uzyskał grant jako kierownik i jedyny wykonawca). Przeprowadził kwerendy w archiwach i bibliotekach w kraju i zagranicą.

Z zewnętrznego wsparcia finansowego na prowadzenie badań korzystała także dr Joanna Walewska (*postdoc* w IHN PAN), pracująca nad tematem: *Radio na uwiezi: przemysł radiowy, instytucje i praktyki użytkowników w PRL*. Dr Walewska otrzymała stypendium *Visegrad Scholarship at the Open Society Archives* w Budapeszcie, przeznaczone na kwerendę i realizację projektu zatytułowanego: “Wired Radio Spreads Octopus Tentacles”. *Development of Wired Radio in Poland and Other Countries from the Soviet Block in the Yyes of Radio Free Europe*. Oprócz tego dr Walewska poszukiwała materiałów w Centre for the Study of Book, Bodleian Library, Oksford – gdzie znajduje się archiwum Marconiego.

Duże osiągnięcia w pracy badawczej i działalności eksperckiej w 2016 r. przypadły w udziale dr. hab. Zbigniewowi Tucholskiemu prof. PAN. Jego książka (rozprawa habilitacyjna) *Profesor Antoni Xiężopolski. Twórca polskiej szkoły budowy lokomotyw* została wyróżniona Nagrodą im. Jana Jędrzejewicza, przyznawaną corocznie za najlepsze dzieło z zakresu historii nauki i techniki przez Komitet Historii Nauki i Techniki PAN i Kasię im. Mianowskiego, przy finansowym wsparciu Płomska.

W działalności badawczej prof. Tucholski nadal prowadził prace zmierzające do pozyskania i opracowania archiwalnej dokumentacji technicznej infrastruktury kolejowej oraz obiektów inżynierskich na terenie całego kraju. Kontynuował badania i kwerendy związane z historią rozwoju architektury kolejowej oraz przemysłowej w Królestwie Polskim, docierając do zbiorów prywatnych, należących do rodzin kilku zasłużonych architektów, pracujących w Imperium Rosyjskim oraz II Rzeczypospolitej. Prowadził również kwerendy w zakresie historii żeglugi śródlądowej oraz prac regulacyjnych na warszawskim odcinku Wisły, na przełomie XIX i XX wieku. Zajmował się także ochroną zabytków techniki oraz wykonywał ich dokumentację. Poza tym, uczestnicząc w projekcie badawczym Międzynarodowego Centrum Kultury Polski Petersburg, pisał kolejne hasła do encyklopedii internetowej.

Jako ekspert prof. Tucholski brał udział w pracach Komisji Infrastruktury Senatu RP, Zespołu d.s. nowelizacji ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz Zespołu ds. ochrony zabytków kolejowych. Prace te obejmowały przygotowanie zmian w *Ustawie o transporcie kolejowym* oraz innych przepisów wykonawczych, dotyczących udogodnień w eksploatacji historycznego taboru kolejowego oraz funkcjonowania kolei muzealnych i wąskotorowych, posiadających czynny tabor. Innym istotnym zagadnieniem była problematyka kompleksowej ochrony zabytków polskiego kolejnictwa. W trakcie tych prac prof. Tucholski przygotował projekt powołania Międzyministerialnej Komisji d.s. Ochrony Dziedzictwa Zabytków Infrastruktury i Architektury Kolejowej.

W ramach działalności eksperckiej związanej z ochroną zabytków techniki prof. Tucholski prowadził, na rzecz Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie, badania terenowe oraz kwerendy, których efektem było wykonanie (wspólnie z mgr inż. Stefanem Fuglewiczem) trzech obszernych ekspertyz, dotyczących infrastruktury technicznej Twierdzy Modlin. Był również autorem kilku innych ekspertyz konserwatorskich, uczestnicząc

równocześnie jako konsultant w pracach komisji konserwatorskich Mazowieckiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków oraz Biura Stołecznego Konserwatora Zabytków.

Wspólnie z archeologiem mgr. Witoldem Migalem, pracownikiem Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, prof. Tucholski prowadził rozpoznanie zatopionej w 1939 r. w nurcie rzeki Narew, unikatowej polskiej łodzi saperskiej do budowy mostów pontonowych z okresu międzywojennego. Wspólnie z mgr. Migalem opracował, na rzecz Mazowieckiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Program eksploracji i podjęcia łodzi saperskiej zalegającej w nurcie rzeki Narew w pobliżu spichrza w Modlinie. Ze względu na zbliżającą się porę zimową przygotowania związane z eksploracją, wydobyciem i podjęciem łodzi musiały zostać przesunięte na rok następny.

W zakresie ochrony zabytków techniki prof. Tucholski stale współpracował z Muzeum Wojska Polskiego, Muzeum Historii Polski, Muzeum Techniki NOT, Muzeum Politechniki Warszawskiej. Konsultował zagadnienia związane z projektowaniem części ekspozycji Muzeum Historii Polski.

Kierownik Zakładu

Historii Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Techniki

Prof. dr hab. Halina Lichočka

Referaty pracowników IHN PAN wygłoszone w 2016 r.

na konferencjach polskich i zagranicznych oraz na zaproszenie instytucji naukowych

Dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN:

Rola gabinetów historii naturalnej w poznaniu egzotycznych roślin leczniczych, XXV Sympozjum Historii Farmacji, Opole 2016.

„Dwór był centralną kasą chorych i centralną apteką na całą okolicę...”, XXIV Zjazd Polskich Historyków Medycyny, Farmacji i Nauk Pokrewnych, Poznań 2016.

30 lat Muzeum Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej Oddział Muzeum Warszawy: historia i nowa odsłona, XXIV Zjazd Polskich Historyków Medycyny, Farmacji i Nauk Pokrewnych, Poznań 2016.

Współpraca polskich i czeskich historyków farmacji, LXI Sympozjum Historii Farmacji w Czechach, Kuks 30 kwietnia 2016

A case study of the role of 18th century natural history cabinets, as vehicles of knowledge transfer to the society, Pharmaziehistorischen Biennale 2016, Miśnia 22-24 kwietnia 2016.

Prof. dr hab. Kalina Bartnicka:

Komisja Edukacji Narodowej – między historią a pedagogiką. Konferencja w Krakowie, organizowana przez Akademię Ignatianum 1-2 kwietnia 2016 r., na temat Instytucje edukacyjne w Krakowie i na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Konteksty źródłowe i metodologiczne (prowadzenie części obrad).

Dr Marcin Broniarczyk:

Józef Piłsudski Honorowy Obywatel Rawy Mazowieckiej; Józef Piłsudski – polityk, mąż stanu, Rawa Mazowiecka 18 marca 2016 r.

Kasztelanowie rawscy doby Wazów (1587-1668); Dzieje województwa rawskiego 1462-1793. Rola i znaczenie obywateli województwa rawskiego w życiu publicznym I Rzeczypospolitej, Rawa Mazowiecka 10 czerwca 2016 r.

Edukacja wojskowa młodzieży szlacheckiej w poglądach polskich pisarzy renesansowych; Między obowiązkami, przywilejami, a prawem Rzeczypospolitej XVI-XVIII wieku. Społeczeństwo w obronie państwa polsko-litewskiego, Ustroń 27-28 października 2016 r.

Dr Danuta Ciesielska:

O wykładach Władysława Kretkowskiego (1882/83) oraz Wacława Sierpińskiego (1908) z teorii kwaternionów, Konferencja z historii matematyki, 5-8 maja 2016 roku.

Wybrane publikacje z czasopisma Izwiestija Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego (1870–1917), Konferencja z historii matematyki, 5-8 maja 2016 roku.

Bezout's theorem. On the history of the research on the number of common points of two algebraic curves, 13th Österreichisches Symposium zur Geschichte der Mathematik, 1-5 maja 2016 roku.

Nikodym and Wilkosz – two mathematicians who were inspiring Banach, 7th International Conference on the European Society for the History of Science, Czechy, Uniwersytet Karola w Pradze oraz European Society for the History of Science, 22-24 września 2016 roku.

On invariants in the early history of algebraic surface. Alfred Rosenblatt (1880-1947) and his results, Seminar on the history of mathematics, St. Petersburg Department of Steklov Institute of Mathematics of Russian Academy of Sciences, Rosja, 7 kwietnia 2016 roku.

Dr hab. Piotr Daszkiewicz, prof. PAN:

L'aurochs et le bison d'Europe dans les écrits des naturalistes français du XVIIIe et XIXe siècle Rouen « L'animal et l'homme » 141 e Congrès du Comité des Travaux Historiques et Scientifiques. 12 kwietnia 2016 Rouen Francja

Les collectionneurs – naturalistes polonais et le Muséum National d'Histoire Naturelle (MNHN): quelques souvenirs. Na konferencji Les Collections et les collectionneurs polonais hors de Pologne, Colloque international organisé par la société Historique et Littéraire Polonaise avec le soutien d'Ambassade de la République de Pologne à Paris 5 lipca 2016, Biblioteka Polska, Paryż

Dr hab. Katarzyna Dormus, prof. PAN

O „duszy nauczycielstwa” w świetle wspomnień galicyjskich gimnazjalistów. Konferencja naukowa „Nauczyciel – wychowawca – mistrz. O potrzebie mądrości, autorytetu i cnoty”, Uniwersytet Wrocławski, 11-12.01.2016

Archiwum społeczne jako źródło wiedzy o przeszłości. Konferencja „Pamięć w pedagogice”, UMK w Toruniu, 1-2.03.2016

Krakowskie gimnazja żeńskie przełomu XIX i XX wieku. Konferencja „Instytucje edukacyjne w Krakowie i na ziemiach polskich w XIX i początkach XX wieku”, Akademia Ignatianum w Krakowie, 1-2.04.2016

Kształtowanie się koncepcji wychowania estetycznego na przykładzie Galicji przełomu wieków. VII Polsko-Ukraińskie Dni Pedagogiczno-Historyczne „Kultura w edukacji” w Zakopanem, Uniwersytet Wrocławski, 5-6.05.2016

Historia wychowania w poglądach Stanisława Łempickiego. II Ogólnopolskie Seminarium naukowe z cyklu „Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki”, Uniwersytet Szczeciński, 29.06.2016.

Codziennosc i swięto w dziewiętnastowiecznych wspomnieniach Polek o domu rodzinnym. III Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „W kręgu rodziny epok dawnych. Rytm życia, rytmy codzienności: Dom – codzienność i święto”, Uniwersytet pedagogiczny w Krakowie, 12-13.10.2016

Rozważania o wzorowym modelu szkoły polskiej na lamach galicyjskich pism kobiecych u progu niepodległości. Konferencja „Zachować dla przyszłości. Sprawy oświaty, edukacji i nauki w przekazie prasowym XIX i XX wieku”, Uniwersytet Łódzki, Łódź 14-15 XI 2016 (referat:)

Galicyjska prasa pedagogiczna jako Źródło wiedzy o rozwoju polskiej myśli pedagogicznej – stan badań, postulaty. Sympozjum „Polska myśl pedagogiczna II połowy XX wieku i początków XXI wieku. Stan badań – kierunki poszukiwań – projekty badawcze”, Zespół Historii Wychowania przy KNP PAN, UMK, Towarzystwo Historii Edukacji, Toruń 5.12.2016.

Dr Mikołaj Getka-Kenig:

Architektura a tożsamość biurokracji: przypadek budynków urzędowych w Królestwie Polskim, 1815-1830, Urzędnicy i urzędy w społeczeństwie XIX wieku, VI 2016

Królestwo Polskie jako cel europejskich migracji artystycznych, Migracje: doroczna sesja Stowarzyszenia Historyków Sztuki, XI 2016

Medale i polityka pamięci w Królestwie Polskim lat 1815-1830, Medal i medalierstwo na przestrzeni wieków, XI 2016

Ideologiczny wymiar klasycystycznej przebudowy katedry wileńskiej w końcu XVIII w., Litwa, Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didziosios Kunigaikštystės valdovų rūmu Vilniuje (Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie), X 2016.

Mgr Maciej Jasiński

Pochodnie komet a pochodnie wojny. Stanisław Lubieniecki i astrologia kometarna, przedstawiony na konferencji Żywioty. Motyw ognia w literaturze, kulturze i sztuce, zorganizowanej przez Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 13–14 października 2016

Kopernik, heliocentryzm i komety, wygłoszony podczas konferencji „Kopernik na Ziemi Lubawskiej”, Lubawa, 27 IV 2016.

Mgr Michał Jasiński:

Losy księży unickich po likwidacji w 1875 roku ich obrządku i eparchii chełmskiej – ujęcie statystyczno-biograficzne, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej „Rola Kościoła w dziejach Polski. Kościoły w Rzeczypospolitej (do roku 1918)” zorganizowanej przez Archiwum Główne Akt Dawnych i Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej, 25.11.2016 r.

Znaczenie warszawskiej rezydencji ojców bazylianów dla życia społecznego regionu, referat wygłoszony na ogólnopolskiej studencko-doktoranckiej konferencji naukowej „Chrześcijaństwo w Polsce” zorganizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 7.04.2016 r.

Prof. dr hab. Michał Kokowski:

Michał Kokowski, *O nienaukowych podstawach bibliometrii* (Posiedzenie naukowe Komisji Historii Nauki PAU, Kraków, Polska, 23.11.2016).

Michał Kokowski, *On the Unscientific Foundations of Bibliometrics*. Symposium: Counteracting Erroneous Interpretations of Bibliometrics: Tensions between Science and Politics. 7th International Conference of the European Society for the History of Science, ‘Science and Power, Science as Power’ (Prague, September 24, 2016).

Prof. dr hab. Halina Lichocka:

Ignacy Mościcki w Szwajcarii. XIV Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej – Mazowszanie w świecie. Warszawa, 15-16 października 2016.

Dr hab. Sławomir Łotysz:

Postęp kontra natura. Na marginesie dyskusji o planowanym osuszeniu Polesia w II Rzeczypospolitej, IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa w Spale pt. Kulturowa i cywilizacyjna tożsamość Polaków – sztuka jako inspiracja do działań, Spała, 12-13 września 2016.

Rola historyków techniki w badaniu i upowszechnianiu wiedzy o polskich osiągnięciach technicznych, III Światowy Zjazd Inżynierów Polskich: „Inżynierowie Polsce i Światu”, Wrocław, czerwiec 2016.

Agents or Actors? How Czech Scientists Helped Shape UNRRA’s Penicillin Plant Programme, 1944-49, VII International Conference of the European Society for the History of Science, ‘Science and Power, Science as Power’, Praga, Czechy, wrzesień 2016.

Penicillin is not enough. The Role of International Organizations in Fighting STDs in Early Post-war Europe, 43rd ICOHTEC Annual Meeting 'Technology, Innovation, and Sustainability: Historical and Contemporary Narratives', Porto, Portugalia, lipiec 2016.

Spreading the Strains of Life. International Health Organizations and the Dissemination of Penicillin Production Methods in the Early Cold War Era. Konferencja 'International Health Organizations (IHOs): People, Politics and Practice in Historical Perspective', Szanghaj, Chiny, kwiecień 2016.

Dr hab. Krzysztof Maślanka, prof. PAN:

Number Theory and Experimental Mathematics na międzynarodowej konferencji Workshop on Modern Applied Mathematics, Politechnika Krakowska, 18–20 listopada 2016 r., piąta edycja ogólnopolskiej konferencji naukowej organizowanej przez Instytut Matematyki na Wydziale Fizyki, Matematyki i Informatyki Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki.

Na przekór konwencjom w nauce. Naukowe szlaki Konrada Rudnickiego. III Konferencja „Astronomia – nauka i wiara”, 9 V 2016, Obserwatorium Astronomiczne w Rzepienniku Biskupim.

Referat wygłoszony podczas promocji książki *Polski wkład w przyrodznawstwo i technikę. Słownik polskich i związanych z Polską odkrywców, wynalazców oraz pionierów nauk matematyczno-przyrodniczych i techniki*, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Collegium Maius, Kraków 25 kwietnia 2016 r.

Jak rozumieć piękno w matematyce? Kilka przykładów z historii matematyki. Dwa referaty na Seminarium Zakładu Historii Matematyki, Instytut Matematyki UJ. Część I 28 XI 2016, część II 5 XII 2016.

Dr Magdalena Paciorek:

Działalność polityczna i organizacyjna kół PPR-owskich i rad zakładowych szpitali warszawskich w latach 1945-1948. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Szpitalnictwo na Górnym Śląsku. Szpitale polskie w XIX i XX w. ze szczególnym uwzględnieniem regionu Śląska, Katowice 10-11 czerwca 2016 r.

O wychowaniu fizycznym dzieci i młodzieży przełomu XIX i XX w. w opinii lwowskich medyków i wychowawców. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Czystość i brud. Higiena w XIX wieku. Wokół przełomu bakteriologicznego, Bydgoszcz 21-22 września 2016 r.

Mgr Paulina Pludra-Żuk:

'Aurora' – 12th century Bible paraphrase by Peter Riga: Specificity of its transmission in late medieval Poland. “Summer School in the History of Libraries”, Lincoln College, Oxford, 13-15 lipca 2016.

Dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN:

Urzędnicy nauki czy uczeni? Rektorzy Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Konferencja Urzędnicy i urzędy w społeczeństwie XIX wieku, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Sekcja Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Warszawa, 28 czerwca 2016.

Kobiety w drodze na uniwersytety, wygłoszony na uroczystości 150. urodzin mgr farm. Antoniny Leśniewskiej, zorganizowanych przez Muzeum Warszawy, Muzeum Farmacji i Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, Warszawa, 8 listopada 2016.

Mgr Magda Siuda-Bochenek:

Wystąpienie *Jan Jędrzejewicz – popularyzator nauki,* podczas uroczystości wręczenia Nagrody im. Jana Jędrzejewicza w Płońsku 26 września 2016 roku.

Dr Andrzej Smolarczyk

Stan zdrowotny i higieniczny uczniów szkół powszechnych w województwie wileńskim w okresie międzywojennym, „Dziecko w historii – w 1050. Rocznice Chrztu Polski”, Konferencja zorganizowana przez Katedrę Historii Wychowania Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, Supraśl 12-13.09.2016 r.

Problematyka szkolnictwa mniejszości narodowych w województwie wileńskim na łamach wileńskiego "Słowa" w latach 1922-1939, „Zachować dla przyszłości. Sprawy oświaty, edukacji i nauki w przekazie prasowym XIX i XX wieku”, Konferencja zorganizowana przez Katedrę Historii Wychowania i Pedagogiki Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego w dniach 14-15.11.2016 r.

Wpływ oświaty pozaszkolnej na podniesienie poziomu kulturalnego ludności Wileńszczyzny w latach 1918-1939, Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Polsko-białoruskie związki literackie, językowe i kulturowe. 60-lecie Katedry Białorusistyki na Uniwersytecie Warszawskim”, Warszawa 30.11-01.12.2016.

Dr hab. Jan Szumski, prof. PAN:

The Soviet “Historical Policy” in Eastern Bloc (by the Example of Poland and Czechoslovakia); The 7th International Conference of the European Society for the History of Science, Prague, Charles University, 22-24 September 2016.

Dr hab. Anna Trojanowska, prof. PAN:

Problem kontroli żywności i wody pitnej w polskich publikacjach naukowych z drugiej połowy XIX wieku (wybrane zagadnienia). Konferencja naukowa: Czystość i brud. Higiena w XIX wieku. Wokół przełomu bakteriologicznego. Bydgoszcz (22 – 23 września 2016 r.) Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Dr hab. Zbigniew Tucholski, prof. PAN:

Urke Nachalnik – Portret przestępcy, Mazowieckie Centrum Kultury, Stowarzyszenie Łomżynian, 18 kwietnia 2016 r.

Profesor Antoni Xiężopolski. Twórca polskiej szkoły budowy lokomotyw, promocja książki w centrali PKP PLK, 15 marca 2016 r.

Profesor Janusz Groszkowski – Twórca Instytutu Tele i Radiotechnicznego, Muzeum Warszawskiej Pragi, w ramach cyklu „Prawobrzeżni”, 1 stycznia 2016 r.

Historia kolei łomżyńskich, Mazowieckie Centrum Kultury, Stowarzyszenie Łomżynian, 15 lutego 2016 r.

Z. Tucholski, W. Migal, *Eksploracja i badania archeologiczne parowca zatopionego w okolicach Broku w 1915 r.,* Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Muzeum Wojska Polskiego, Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej, 14 maja 2016 r.

Profesor Antoni Xiężopolski. Twórca polskiej szkoły budowy lokomotyw, promocja książki w centrali PKP „Cargo”, 31 maja 2016 r.

Profesor Antoni Xiężopolski. Twórca polskiej szkoły budowy lokomotyw, Seminarium z historii nauk przyrodniczych i ścisłych IHN PAN, 15 czerwca 2016 r.

Znaczenie aktów normatywnych w metodologii badań historycznych, Instytut Nauk Prawnych PAN, Ogólnopolska konferencja polskich bibliotek prawniczych – Biblioteka prawnicza jako warsztat pracy prawnika – badacza – naukowca, 22 września 2016 r.

Działalność naukowa i zawodowa prof. Antoniego Xiężopolskiego,

Historia kolei na ziemi płońskiej. Dwa wystąpienia na wręczeniu Nagrody Jędrzejewicza w Płońsku, 26 września 2016 r.

Profesor Antoni Xiężopolski. Twórca polskiej szkoły budowy lokomotyw, wykład podczas promocji książki w Łowiczu, Fundacja im. Anny i Henryka Świątkowskich, Łowicz, 18 października 2016 r.

W poszukiwaniu polskiego stylu w architekturze kolejowej. Konstanty Sylwin Jakimowicz i jego realizacje, Muzeum Warszawskiej Pragi, w ramach cyklu „Prawobrzeźni”, 20 października 2016 r.

Warszawskie dworce nieznane – Drogi żelazne podjazdowe – Koleje na styku miasta i prowincji, Instytut Badań Literackich PAN, 7 listopada 2016 r.

Polacy w Petersburgu na przełomie XIX i XX w., Obchody 150. rocznicy urodzin mgr farm. Antoniny Leśniewskiej, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne, Muzeum Warszawy, 8 listopada 2016 r.

Galicyjska Kolej Transwersalna, Centrum Informacji im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Stowarzyszenie Res Carpathica, 9 listopada 2016 r.

Inżynier Romuald Wetcel pionier motoryzacji Warszawskich Kolei Dojazdowych, Muzeum Warszawskiej Pragi, w ramach cyklu „Prawobrzeźni”, 10 listopada 2016 r.

Profesor Józef Gieysztor – twórca ekonomicznych podstaw eksploatacji handlowej kolei, Archiwum PAN w Warszawie, Wydział Historyczny UW, Konferencja naukowa „Aleksander Gieysztor i warszawskie środowisko naukowe”, 30 listopada 2016 r.

Historia Kolei Nadwiślańskiej, Mazowieckie Centrum Kultury, 2 grudnia 2016 r.

Kolejowe dziedzictwo jako element tożsamości narodowej, Konferencja z okazji 15-lecie PKP „Cargo” S.A., 14 grudnia 2016 r.

Prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk:

Mikołaj Kopernik w Anglii Williama Shakespeare’a, Konferencja „Kopernik na Ziemi Lubawskiej”, Lubawa, 27 kwietnia 2016.

Harmonia świata a dawne wizje kosmosu, 8 Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej im. Julitty Sleńdzińskiej, Białystok 20–27 sierpnia 2016.

Idee kopernikańskie w Londynie 1603 roku: zapomniany rękopis Edwarda Greshama, „Colloquia Copernicana 6”, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Olsztyn, 24 października 2016.

Tradition and Novelty: Heliocentrism, Lunar Astronomy and Astrology in Edward Gresham’s (1565–1613) Astrostereon. Konferencja „Scientiae: Disciplines of Knowing in the Early Modern World”, University of Oxford, Oxford, 5–7 lipca 2016.

Dr hab. Andrzej J. Wójcik:

Złoto Bodajbo – historia syberyjskiego Klondike, 14-15.04.2016, Politechnika Wrocławska i KGHM CUPRUM, Złoty Stok, I Warsztaty Naukowe. Dziedzictwo i historia górnictwa.

12-17.09.2016, *Учебная шахта городского музея «Штыгарка» в Домброве Гурничей (Польша) является свидетельством горнопромышленного наследия.* Федеральное государственное бюджетное учреждение науки Институт геологии Карельского научного центра Российской академии наук, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение Петрозаводский государственный университет, Министерство культуры Республики Карелия, Министерство образования Республики Карелия, Национальный музей Республики Карелия, Геологическая служба Финляндии, Международная научно-практическая конференция Геологическое и горно-индустриальное наследие в развитии экономики регионов, Карельский научный центр РАН, Институт геологии, Петрозаводск.

12-17.09.2016, *Охрана и предоставление подземных уникальных геологических объектов в шахтах Верхнесилезского каменноугольного бассейна (Польша).* Федеральное государственное бюджетное учреждение науки Институт геологии Карельского научного центра Российской академии наук, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение Петрозаводский государственный университет, Министерство культуры Республики Карелия, Министерство образования Республики Карелия, Национальный музей Республики Карелия, Геологическая служба Финляндии, Международная научно-практическая конференция Геологическое и горно-индустриальное наследие в развитии экономики регионов, Карельский научный центр РАН, Институт геологии, Петрозаводск.

12-17.09.2016, *Стандартизация описания подземных выработок в аспекте сохранения наследия горной техники.* Федеральное государственное бюджетное учреждение науки Институт геологии Карельского научного центра Российской академии наук, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение Петрозаводский государственный университет, Министерство культуры Республики Карелия, Министерство образования Республики Карелия, Национальный музей Республики Карелия, Геологическая служба Финляндии, Международная научно-практическая конференция Геологическое и горно-индустриальное наследие в развитии экономики регионов, Карельский научный центр РАН, Институт геологии, Петрозаводск.

Prof. dr hab. Robert Zaborowski:

In what Sense is Protagoras a Relativist? SIFG2016: 3rd International Congress of Greek Philosophy, 20-22/4/2016, Lizbona.

On Activity and Passivity of Emotions, 3rd Annual Conference of the EPSSE, 13-15/6/2016, Ateny.

Revisiting Aristotle's Pathe, World Congress of Philosophy on the topic: "The Philosophy of Aristotle", 9-15/7/2016, Ateny.

Prof. dr hab. Leszek Zasztowt:

A Miraculous Ascension. Materialism as a Political Tool for the Prosperity of Socialist/Communist Society. A Case of Science in Poland of the Second Half of 1940s and in the 50s.;

Historians at the Cross-roads. Polish Historians Milieu and its Attitude to Stalinism, 1945-1956. Henryk Wereszycki and Stefan Kieniewicz Case. Oba referaty wygłoszone na: International Conference of the European Society for the History of Science w Pradze czeskiej, 22-24 września 2016.

Dr Marcin Dolecki

Dr Paweł Komorowski

Instytut Historii Nauki PAN

ANEKS 4

Wykaz publikacji pracowników Instytutu w 2016 r.

I. Monografie:

1. J. Błażejowska, *Harcerską drogą do niepodległości. Od »Czarnej Jedyńki« do Komitetu Obrony Robotników*, Kraków 2016, ss. 654.
2. J. Kaliszuk, *Codices deperditi. Średniowieczne rękopisy łacińskie Biblioteki Narodowej utracone w czasie II wojny światowej*, t. 1: *Dzieje i charakterystyka kolekcji*, ss. 697, t. 2: *Katalog*, cz. 1-2, ss. 1381, t. 3: *Indeksy, Aneks, Bibliografia*, ss. 752.
3. A. Kuczyński, *Syberia. 400 lat polskiej diaspory. Zesłania, martyrologia i sukces cywilizacyjny Polaków*, Krzeszowice 2016. Zmieniona wersja książki wydanej w Moskwie (2015) uwzględniająca najnowszy stan badań dotyczących związków polsko-syberyjskich.

4. A. Kuczyński, *Kochany Wujaszku. Listy Bronisława Piłsudskiego do Stanisława Witkiewicza*, Sulejówek – Zakopane 2016, ss. 176.
5. M. Paciorek, *Studenci wydziałów lekarskich w Polsce w latach 1944/1945-1948/1949 – kształtowanie i rozwój środowiska*, Warszawa 2016 r. Wydawnictwo IHN PAN, Oficyna wydawnicza ASPRA-JR [w druku].
6. A. Smolarczyk, *Wychować lojalnych obywateli – polityka oświatowa Państwa Polskiego na Polesiu*, oprac. naukowe: A. Smolarczyk, W. Śleszyński, A. Włodarczyk, Dokumenty do Dziejów Kresów Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej, Kraków 2016, ss. 167.
7. J. Szumski, *Historia a polityka. ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce 1945-1964*, Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk i Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2016, ss. 429.
8. S. Zamecki, *Problematyka naukoznawcza na łamach periodyku „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój”*. Studium historyczno-metodologiczne. Lata 1918-1947. Warszawa 2016, ss. 585.

II. Rozdziały w monografiach:

1. I. Arabas, *Ksiądz Remigiusz Ładowski, pijar (1738-1798) – popularyzator wiedzy przyrodniczej*, [w:] *Ksiądz Krzysztof Kluk i badacze epoki stanisławowskie*, Muzeum Rolnictwa im. ks. K. Kluka w Ciechanowcu Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego, Ciechanowiec 2016 s. 5-25.
2. I. Arabas, *Medicinal and Magical Plants in Polish Studies of the Ainu Culture*, [w:] 42nd International Congress for the History of Pharmacy, Istanbul, Turkey, *The Exchange of Pharmaceutical Knowledge Between East and West*, 2016, s. 337- 341.
3. I. Arabas, *Od gabinetu do wydziału: historia przekształcenia rzemieślniczej profesji w naukę uniwersytecką/ From one office to academic department: History of Transformation of a Craft Profession into a University Discipline*, [w:] *Jubileusz 90-lecia Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego*, red. P. Wroczyński, I. Arabas, A. Zimniak, M. Grudzień, K. Stańczyk, Warszawa 2016, s. 9-64.
4. K. Bartnicka, *Historia wychowania – dyscyplina naukowa i przedmiot kształcenia*, [w:] *Różnice. Edukacja. Inkluzja*, pod red. A. Komorowskiej-Zielony i T. Szkudlarka, Gdańsk 2016, s. 379-389.

5. J. Błażejowska, *Kartki z dziejów opozycji antyreżimowej w Instytucie Badań Literackich. Wybrane przejawy sprzeciwu iblowców wobec władzy w latach 1968-1989*, [w:] *IBL w PRL*, t. 3: *Archiwalia*, Instytut Badań Literackich, Warszawa 2016.
6. P. Daszkiewicz, *Wkład Edwarda Janczewskiego (1846-1918) do światowej botaniki w świetle korespondencji przechowywanej w zbiorach Narodowego Muzeum Historii Naturalnej i Instytutu Francuskiego w Paryżu*, [w:] *Wkład Polaków w kulturę Europy i Świata. Skromni ludzie- wielkie dokonania*, red. A. Kamler, t. I. Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych; Wydział Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, s. 85-95.
7. K. Dormus, *Archiwum społeczne jako źródło wiedzy o przeszłości polskiej szkoły*, [w:] *Umieszczeni w przeszłości. Pamięć w naukach pedagogicznych*, red. W. Szulakiewicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 2016, s. 47-62.
8. K. Dormus, *Narodziny nowego typu relacji rodzinnych na przykładzie listów Izabeli z Flemmingów Czartoryskiej do syna*, [w:] *Kobiece kręgi korespondencyjne w XVII-XIX wieku*, red. B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby, Wydawnictwo DiG, Bellerive-sur-Allier, Warszawa 2016, s. 201-214.
9. K. Dormus, *Historia wychowania w refleksji Stanisława Łempickiego*, [w:] *Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki, t. 2: Księga jubileuszowa dedykowana profesor Danucie Koźmian*, red. E. Magiera i J. Król, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Humanistycznego US MINERWA, Szczecin 2016, s. 65-75.
10. K. Dormus, *Szkic z dziejów Uczelni 1946-1995*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Akademia Pedagogiczna, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1996-2016*, red. K. Dormus, R. Ślęczka i J. Wojniak, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Kraków 2016, s. 13-25.
11. J. Kaliszuk, *Rekonstrukcja księgozbioru zniszczonego: przykład przedwojennego zbioru średniowiecznych rękopisów łacińskich Biblioteki Narodowej*, [w:] *De nuptiis Philologiae et Libri manuscripti, czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*, red. A. Lew, P. Pludra-Żuk, Warszawa 2016.
12. M. Kokowski, *The Science of Science (naukoznawstwo) in Poland: Defending and Removing the Past in the Cold War*, [in:] *Science Studies During the Cold War and Beyond. Paradigms Defected*, ed. E. Aronova, S. Turchetti, Palgrave Macmillan, "Palgrave Studies in the History of Science and Technology", s. 149-176.

13. A. Kuczyński, „Zlituj się zlituj nad ludem swym”, [w:] *W 80. rocznicę deportacji ludności polskiej do Kazachstanu*, red. J. Gmitruka, T. Skoczka i J. Załęczny, Warszawa 2016, s. 121-127.
14. J. Kurkowski, *Józef Aleksander Jabłonowski a historiografia*, [w:] *Jabłonowscy. W kraju i poza jego granicami*, red. N. Tomaszewski, Ciechanowiec 2015 [druk 2016], s. 47-62.
15. H. Lichocka, *Osman Achmatowicz 1899-1988*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945 A-K. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 16-24.
16. H. Lichocka, *Adam Maksymilian Kitajewski 1789-1837*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego 1816-1915. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 268-277.
17. H. Lichocka, *Chemia*, [w:] *Nauki ścisłe i przyrodnicze na Uniwersytecie Warszawskim. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 198-310.
18. H. Lichocka, *Ignacy Mościcki w Szwajcarii*, [w:] *Z Mazowsza na obczyznę*, red. Gmitruk J., Judycki Z., Skoczek T., Warszawa 2016, s. 229-237.
19. H. Lichocka, *Irena Chmielewska 1905-1987*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945 A-K. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 194-201.
20. H. Lichocka, *Jegor Jegorowicz Wagner 1849-1903*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego 1816-1915. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 464-471.
21. H. Lichocka, *Kazimierz Jabłczyński 1869-1944*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego 1915-1945 A-Ł. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 294-305.
22. H. Lichocka, *Mieczysław Centnerszwer 1874-1944*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego 1915-1945 A-Ł. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 162-171.
23. H. Lichocka, *Stanisław Jan Ignacy Przyłęcki 1891-1944*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego 1915-1945 M-Ż. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 148-156.

24. H. Lichočka, *Stanisław Ludwik Filip Bądryński 1862-1929*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego 1915-1945 A-L. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 94-103.
25. H. Lichočka, *Wiktor Lampe 1875-1962*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945 L-R. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 18-26.
26. H. Lichočka, *Włodzimierz Niemierko 1897-1986*, [w:] *Portrety uczonych. Profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego po 1945 L-R. UW 200 Dwa stulecia. Dobry początek. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*. Warszawa 2016, s. 328-335.
27. S. Łotysz, *89mm From Europe: Mediating Railway Mobility on Russia's Western Peripheries*, [in:] Simone Fari, Massimo Moraglio (ed.). *Peripheral Flows. A Historical Perspective on Mobilities between Cores and Fringes*, Cambridge Scholars Publishing, 2016, s. 100-126.
28. J. Schiller-Walicka, *Cesarski Uniwersytet Warszawski: między edukacją a polityką 1869-1917*, [w:] *Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1816-1915. Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816-2016*, red. T. Kizwalter, Warszawa 2016, s. 557-703.
29. J. Schiller-Walicka, *Cesarski Uniwersytet Warszawski – historiograficzne obszary znane i nieznanne*, [w:] *Nauka w Polsce i Rosji. Miejsca wspólne, miejsca różne (obszar humanistyki)*, red. M. Dąbrowska, P. Głuszkowski, Warszawa 2016, s. 15-25.
30. J. Schiller-Walicka, *Urzędnicy nauki czy uczeni? Rektorzy Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego*, ss. 21 (artykuł oddany do druku w materiałach pokonferencyjnych *Urzędnicy i urzędy w społeczeństwie XIX wieku*, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Sekcja Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Warszawa, 28 czerwca 2016).
31. J. Schiller-Walicka, *Zachować pamięć. Znaczenie Archiwum Polskiej Akademii Nauk i jego zbiorów dla badań nad historią nauki i oświaty*, ss. 35. Artykuł oddany do druku w *Księżce Jubileuszowej* przygotowywanej z okazji 75-lecia prof. Adama Massalskiego przez Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
32. M. Paciorek, *Działalność polityczna i organizacyjna kół PPR-owskich i rad zakładowych szpitali warszawskich w latach 1945-1948* w: *Szpitalnictwo na Górnym Śląsku. Szpitale polskie w XIX i XX w. ze szczególnym uwzględnieniem regionu Śląska*, red. A. Marek i B. Urbanek, Katowice 2016, s.147-160.

33. M. Paciorek, *O wychowaniu fizycznym dzieci i młodzieży przełomu XIX i XX w. w opinii lwowskich medyków i wychowawców*, [w:] *Czystość i brud. Higiena w XIX wieku. Wokół przełomu bakteriologicznego*, red. W. Korpalska, W. Ślusarczyk, Bydgoszcz 2016, s. 173-187.
34. J. Soszyński, *Kilka refleksji na temat średniowiecznych rękopisów w zbiorach polskich i stanie ich opracowania*, [w:] *De nuptiis Philologiae et Libri manuscripti, czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*, red. P. Pludra-Żuk i A. Lew, s. 15-32.
35. M. Piekarski, *Muzykologia* [Biogram poświęcony muzykologii we Lwowie], *Academia militans. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie*, red. A. Redzik, wyd. 2, Kraków 2017, s. 658-659.
36. M. Piekarski, *Kręta droga kobiety muzykologa. Bronisławy Wójcik-Keuprulian zmagania z profesorem i dyscypliną*, [w:] *Kobiece dwudziestolecie*, Toruń 2016 [przyjęty do druku].
37. P. Pludra-Żuk, *Krakowscy czytelnicy 'Aurory' Piotra Rigi: popularność tekstu i ślady lektury w średniowieczu*, [w:] *De nuptiis Philologiae et Libri manuscripti, czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*/red. P. Pludra-Żuk i A. Lew, s. 121-142. Warszawa 2016.
38. A. Smolarczyk, *Dziecko poleskie w dwudziestoleciu międzywojennym – egzystencja i edukacja*, [w:] *Dziecko w kulturze europejskiej*, red. K. Bogacka, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2016, s. 262-277.
39. A. Trojanowska, *Problem kontroli żywności i wody pitnej w polskich publikacjach naukowych z drugiej połowy XIX wieku (wybrane zagadnienia)*, [w:] *Czystość i brud. Higiena w XIX wieku. Wokół przełomu bakteriologicznego*, red. W. Korpalska, W. Ślusarczyk, Dział Wydawnictw Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera, Bydgoszcz 2016, s. 137-152.
40. A. Trojanowska, *Mieczysław Dunin Wąsowicz (1849-1913), chemik miejski we Lwowie*, [w:] *Przedwojenny Lwów i jego uczeni. Sylwetki – działalność naukowa – osiągnięcia*, red. S. Dorocki, P. Brzegowy, Kraków 2016, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Grupa Badawcza "Towarzystwo Lelewelowskie", Śródmiejski Ośrodek Kultury w Krakowie, s. 32-53.
41. B. Urbanek, *Medycyna a starość i choroby ludzi w podeszłym wieku na przełomie XIX i pierwszego półwiecza XX wieku (zarys problematyki i potrzeby badawcze)* [w:] *Ludzie starzy i starość na ziemiach polskich od XVIII do XXI wieku (na tle porównawczym)* t. I, red. A. Janiak-Jasińska, K. Sierakowska, A. Szwarc, Warszawa 2016, s. 83-95;

42. B. Urbanek, *Zawód pielęgniarstwa w nowej rzeczywistości*, [w:] *Dzieje medycyny w Polsce*, t. 3, lata 1944-1989, red. W. Noszczyk, wyd. PZWL Warszawa 2016, s. 57-76.
43. B. Urbanek, *Położne, felczerzy, analitycy medyczni*, [w:] *Dzieje medycyny w Polsce*, t. 3, lata 1944-1989, red. W. Noszczyk, wyd. PZWL, Warszawa 2016, s. 77-82.
44. A. J. Wójcik, W. Krawczyński, *Dąbrowa Górnicza. Początki poznania środowiska geologiczno-górniczego*, [w:] *Dąbrowa Górnicza. Monografia. T. I. Środowisko przyrodniczo-geograficzne*, red. A. J. Wójcik, W. Krawczyński, Muzeum Miejskie „Szytgarka”, Dąbrowa Górnicza, s. 13-29.
45. B. Wysokińska, *The Conspiracy of Silence: Stalinist Plan for the Transformation of Nature in Poland*, [in:] *In the Name of the Great Work, Stalin's Plan for the Transformation of Nature and its Impact in Eastern Europe*, ed. D. Olšáková, Berghahn Books, New York 2016, pp. 226-289.
46. R. Zaborowski, *Investigating Affectivity in Light of Hartmann's Layered Structure of Reality*, [in:] *New Research on the Philosophy of Nicolai Hartmann*, eds.: K. Peterson & R. Poli, De Gruyter, Berlin - Boston 2016, pp. 209-228.
47. L. Zasztowt, *A Miraculous Ascension. Materialism as a Political Tool for the Prosperity of Socialist/Communist Society. A Case of Science in Poland of the Second Half of 1940s and in the 50s*. [tekst w druku, 13 stron].
48. L. Zasztowt, R. Miknys, Wstęp do: Michał Romer, *Dzienniki*, t. 1 [w druku, stron 31. Ośrodek „Karta”], docelowo tomów 6. Edycja źródeł – pierwsza.
49. L. Zasztowt, *Profesor Bolesław Orłowski – pisarz i uczony. Kilka słów z okazji sześćdziesięciolecia pracy naukowej*, [w:] *Profesor Bolesław Orłowski. W sześćdziesięciolecie pracy naukowej*, Warszawa 2016, s. 5-13.
50. L. Zasztowt, H. Szymczyk, *Τέρμα δ'όραν βίοτοιο. Materiały Aleksandra Gieysztor w Archiwie Pol'skoi Akademii Nauk*, [w:] *Pol'sza, Rossia, Evropa wv sud'be istorika. K 100-letiu Aleksandra Gieysztor*, red. L. E. G o r i z o n t o v, Moskva 2016, s. 213-226.
51. L. Zasztowt, *Historians at the Cross-roads. Polish Historians Milieu and its Attitude to Stalinism, 1945-1956. Henryk Wereszycki and Stefan Kieniewicz Case* [tekst w druku], 9 s.

III. Redakcja monografii wieloautorskiej:

1. I. Arabas, A. Zimniak, M. Grudzień, K. Stańczyk, P. Wroczyński, *Jubileusz 90-lecia Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego*, Warszawa 2016, ss. 247.
2. A. Smolarczyk, *Wychować lojalnych obywateli – polityka oświatowa Państwa Polskiego na Polesiu*, oprac. naukowe: A. Smolarczyk, W. Śleszyński, A. Włodarczyk, *Dokumenty do Dziejów Kresów Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej*, Kraków 2016.
3. P. Daszkiewicz, P. Daszkiewicz, D. Iwan, H. Kowalski, D. Mierzwa-Szymkowiak, R. Zaborowski, *150 lecie Gabinetu Zoologicznego w Warszawie (1818-1968)*, 2016, ss. 217.
4. K. Dormus, R. Ślęczka i J. Wojniak, *Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Akademia Pedagogiczna, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1996-2016*, red., Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Kraków 2016, ss. 449.
5. M. Piekarski, E. Znamierowska-Rakk, *Międzymorze. Nadzieje i ograniczenia w polityce II Rzeczypospolitej*, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa 2016, ss. 530.
6. P. Pludra-Żuk, A. Lew, *De nuptiis Philologiae et libri manuscripti, czyli co nowego mówią rękopisy. Zbiór studiów*, Warszawa 2016.
7. Urbanek, A. Marek, *Szpitalnictwo na Górnym Śląsku. Szpitalnictwo polskie XIX i XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem regionu Śląska*, Katowice 2016, ss. 360.
8. A. J. Wójcik, W. Krawczyński, *Dąbrowa Górnicza. Monografia. T. I. Środowisko przyrodniczo-geograficzne*, Muzeum Miejskie „SztYGarka”, Dąbrowa Górnicza, ss. 373.
9. A. J. Wójcik, A. Rybak, Z. Woźniczka, *Dąbrowa Górnicza. Monografia. T. II. Dzielnice Miasta*, Muzeum Miejskie „SztYGarka”, Dąbrowa Górnicza, ss. 742.
10. A. J. Wójcik, K. Miroszewski, A. Rybak, Z. Woźniczka, *Andrzej J. Wójcik – Dąbrowa Górnicza. Monografia. T. III. Dzieje Miasta*, Muzeum Miejskie „SztYGarka”, Dąbrowa Górnicza, s. 688.

IV. Publikacja w czasopiśmie naukowym posiadającym współczynnik wpływu *Impact Factor* (IF), wymienionym w części A wykazu MNiSW:

S. Łotysz, *Unified Military Industries of the Soviet Bloc: Hungary and the Division of Labor in Military Production by Pál Germuska* (recenzja), “Technology and Culture” vol. 57, nr 4 (Jan. 2016), s. 1017-1018.

V. Publikacja w czasopiśmie naukowym nieposiadającym współczynnika wpływu *Impact Factor* (IF), wymienionym w części B wykazu MNiSW:

1. D. Ciesielska, *Rola funduszu imienia doktora Władysława Kretkowskiego w kształtowaniu krakowskiego ośrodka matematycznego*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 159-194.
2. P. Daszkiewicz, *René-Antoine Ferchault de Réaumur (1683–1757) – dendrologiczne aspekty jego prac*, „*Rocznik Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego*” 2016, vol. 64, s. 59-66.
3. P. Daszkiewicz, *René Antoine Ferchault de Réaumur (1683-1757), a Naturalist and Pioneer of Acarology and his Contacts with Poland*. „*Biological Letters*” [w druku].
4. P. Daszkiewicz, R. Zaborowski, *About the Greek Origin of Acarology: a Short Note on Argas and the Acari*. „*Biological Letters*” 2016 [w druku].
5. P. Daszkiewicz, N. Kasperek, *Generał M. Sokolnicki i Instytut Francuski*, „*Echa Przeszłości*”, t. XVII, s. 81-91.
6. Daszkiewicz P., D. Iwan, *Straty wojenne Państwowego Muzeum Zoologicznego – raport Stanisława Feliksiaka (1906–1992)*, „*Pamięć i Sprawiedliwość*” 2016, nr 27 [w druku].
7. P. Daszkiewicz, P. Edel, *Poszukiwanie egzemplarzy Anatomie Testudinis Europaeae w europejskich i amerykańskich bibliotekach*, „*Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*” 2016, t. 10/25 [w druku].
8. P. Daszkiewicz, *Listy Jana Stefana Ligęzy Kurdwanowskiego (1680-1780) i Józefa Andrzeja Załuskiego (1702-1774) do Pierre’a Louisa Morreau de Maupertuisa (1698-1758) w zbiorach Francuskiej Akademii Nauk*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2016, r. XXIII, z. 1 s. 63-69.
9. P. Daszkiewicz, *René-Antoine Ferchault de Réaumur (1683–1757) – dendrologiczne aspekty jego prac*, „*Rocznik Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego*” 2016, vol. 64 s., 59-66.
10. M. Dolecki, *Banalność Absolutu. Refleksje nad esejem Quentina Meillassoux ‘Po skończoności’*, „*Kronos*” 2016, nr 3, s. 282-291.
11. M. Dolecki, *List Ernesta Rutherforda do Ludwika Wertensteina w sprawie odkrycia pozytonu*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2016, nr 1, s. 33-42.

12. M. Dolecki [rec.], *Fragmenta Philosophica. Wybrane prace Romana Darowskiego SJ wydane z okazji osiemdziesięciolecia jego urodzin. Redakcja: Wanda Pilch i Jerzy Sadowski, Akademia 13. Ignatianum – Wydawnictwo WAM, Kraków 2015, 462 s.*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2016 nr 1, s. 183-187.
14. K. Dormus, *Krakowskie gimnazja żeńskie przełomu XIX i XX wieku*, „*Studia Paedagogica Ignatiana*” 2016, t.2, s. 87-104.
15. M. S. Jasiński, *Cztery dekady prawosławia. Warszawska parafia pounicka w strukturach Patriarchatu Moskiewskiego w latach 1876–1917*, „*Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*” 2016, z. 1 [w druku].
16. M. S. Jasiński, *Wkład unitów warszawskich w kulturę i edukację regionu*, „*Rozprawy z Dziejów Oświaty*” 2016 [w druku].
17. M. S. Jasiński [rec.], *Jan Szumski, Polityka a historia: ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce w latach 1945–1964, Warszawa 2016, ss. 429*, „*Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*” 2016, t. 25, s. 145-147.
18. M. S. Jasiński [rec.], *Michał Jan Borch, Listy o Sycylii i Malcie, przeł., oprac. i wstęp A. Szatyńska-Siemion, I.Z. Siemion, Warszawa 2015*, „*Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*” 2016, t. 25, s. 137-139.
19. M. S. Jasiński [rec.], *Organon, no 46 (numéro spécial), Varsovie, 2014: Daniel Beauvois, Mes pierres de lune. Essai d'autobiographie professionnelle*, „*Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*” 2016, t. 25, s. 139-141.
20. M. S. Jasiński [rec.], *Organon, vol. 47, 2015*, „*Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*” 2016, t. 25, s. 142-145.
21. M. S. Jasiński [rec.], *Czy kobieta może być naukowcem? Recenzja książki: Magdolna Hargittai, Women Scientists: Reflections, Challenges, and Breaking Boundaries, Cary, NC, USA: Oxford University Press, 2015, ss. 363*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2016, nr 2, s. 237-242.
22. M. Kokowski [rec.], *Omówienie książki: Alicja Rafalska-Łasocha, Maria Skłodowska-Curie i Jej kontakty ze środowiskiem krakowskim. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 2015, ISBN 978-83-7676-221-0, ss. 214*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 373-378.
23. M. Kokowski, *Komentarz na temat kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych przedstawionych w projekcie z dnia 6 czerwca 2016 r.* „*Rozporządzenia Ministra Nauki i*

Szkolnictwa Wyższego z dnia... 2016 r. W sprawie przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym” oraz postulowane zmiany zapisów, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 19-40.

24. M. Kokowski, *Ewolucyjna transformacja czasopisma. Część 3*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 7-12.

25. M. Kokowski, *A Discussion of Books: The Modi memorandi: Leksykon kultury pamięci (A lexicon of memory culture) by Magdalena Saryusz-Wolska (Warsaw: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2014) and The Deutsch-Polnische Erinnerungsorte (Paderborn: Schöningh, 2012–2015)/Polsko-niemieckie miejsca pamięci (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2013–2015)*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 349-364.

26. M. Kokowski, *Evolutionary Transformation of the Journal. Part 3*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 13-18.

27. M. Kokowski, *Odpowiedź na list dr. Pawła E. Tomaszewskiego na temat badań życiorysu Jana Czochralskiego*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 405-408.

28. M. Kokowski [rec.], *Omówienie książki: Władysław Marek Kolasa, Historiografia prasy polskiej (Do 1918 Roku). Naukometryczna analiza dyscypliny 1945-2009. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2013; „Prace Monograficzne” nr 678, ISBN 0239-6025, 978-83-7271-843-1, ss. 525 + Bibliografia przedmiotu (CD)*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 363-371.

29. M. Kokowski, *Sprawozdanie z działalności Komisji Historii Nauki PAU w 2015/2016 roku*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 455-458.

30. M. Kokowski, *The report on the activities of the PAU Commission on the History of Science in 2015/2016*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2016, t. 15, s. 459-462.

31. P. Komorowski [rec.], *Andrzej Walicki, Spotkania z Isaiahem Berlinem. Dzieje intelektualnej przyjaźni*, Warszawa 2014, IHN PAN, ss. 305; „*Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*”, s. 161-164.

32. J. Kurkowski, M. Kurkowska, *Polska historia w europejskim i amerykańskim kinie epoki dźwięku (do wybuchu II wojny światowej – część pierwsza)*, „*Studia Europejskie*” 2016, nr 3, s. 213-231.

33. J. Kurkowski, M. Kurkowska, *Polska historia w europejskim i amerykańskim kinie epoki dźwięku (do wybuchu II wojny światowej – część druga)*, „*Studia Europejskie*” 2016, nr 4, s. 213-231.

34. J. Kurkowski, *Na marginesie edycji dziełka Teodora Korwin-Szymanowskiego „Przyszłość Europy w zakresie gospodarczym, społecznym i politycznym”*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, nr 2, s. 225-236.
35. J. Kurkowski, *Źródłoznawstwo w służbie króla i Rzeczypospolitej. Uwagi o praktycznych celach badań naukowych doby stanisławowskiej*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, nr 2, s. 9-37.
36. S. Łotysz, *Reconstruction of War Damaged Buildings – A Problem that Still Stands. The Case of the National Economy Bank in Warsaw Restored During the Second World War*, „Civil and Environmental Engineering Reports” 2016, z. 4 (23), s. 111-124.
37. K. Maślanka, *Konrad Rudnicki (1926–2013) – kilka wspomnień*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, z. 1, s. 43-62.
38. K. Maślanka [rec.], *Kilka refleksji po lekturze „Słownika”* [pod red. B. Orłowskiego, IHN, IPN, Warszawa 2015], „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, z. 2, s. 247-253.
39. K. Maślanka [rec.], *Czasoprzestrzenne podróże z filozofią w tle. Esej po lekturze książki M. Doleckiego „Philosopher’s Crystal. The Treacherous Terrain of Tassatarius”* [Montag Press, September 2016], „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, z. 2, s. 243-246.
40. A. Matuszewski, *Bibliografie Tadeusza Orackiego*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2016, z. 1, s. 189-192.
41. M. Piekarski, *Fakty i mity o organach i muzyce organowej Lwowa i Galicji* (Сергій Каліберда, *Органи Львова і Галичини, Львів 2014*), „Pro Musica Sacra” 2015, nr 13, s. 239-248.
42. M. Piekarski, *Ks. Wacław Sierakowski – propagator wiedzy o muzyce i organizator szkolnictwa muzycznego w okresie działalności Komisji Edukacji Narodowej*, „Biuletyn Historii Wychowania” 2016 [przyjęty do druku].
43. J. Schiller-Walicka, *Sprawozdanie z działalności Kasy im. Józefa Mianowskiego – Fundacji Popierania Nauki za lata 2015-2016*, „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój” 2016, t. XXV (XLX), s. 164-173.
44. J. Wójcik, *Geologia stosowana w badaniach Karola Bohdanowicza i jego uczniów na Syberii na przełomie XIX i XX wieku*, „Studia Historiae Scientiarum”, 2016, t. XV, s. 195-217.
45. J. Wójcik, W. Preidl, G. Dyduch, *Ochrona, konserwacja i restauracja kamiennych obudów wyrobisk podziemnych*, „Hereditas Minariorum” 2016, vol. 3, s. 33-52.

46. J. Wójcik, „O skalnym oleju” – publikacja księdza Franciszka Siarczyńskiego z 1828 roku. „Hereditas Minariorum”, 2016, vol. 3, s. 243-254.
47. E. Wyka, *Doświadczenia fizyczne Najjaśniejszemu Panu... okazywane roku 1793 w Grodnie przez JXX Dominikanów Konwentu tamecznego. Analiza tekstu.* „Studia Historiae Scientiarum” 2016, t. XV, s. 113-158.
48. E. Wyka, *Éva Vámos (1950–2015)*, „Prace Komisji Historii Nauki PAU” 2016, t. XIV, s. 365–367.
49. R. Zaborowski, *R. G. Collingwood’s Views on the Feeling – Thought Relation and Their Relevance for Current Research*, „Studia Humana”, z. 5, 3/2016, s. 45-52.

VI. Publikacja w czasopiśmie znajdującym się w bazie *European Reference Index for the Humanities* (ERIH), wymienionym w części C wykazu MNiSW:

1. I. Arabas, *Współpraca polskich i czeskich historyków farmacji: Sympozjum Historii Farmacji w Kuks*, „Kwartalnik Historii Nauki” 2016, t. 61, s. 124-128.
2. I. Arabas, *Jubileusze polskich historyków farmacji*, „Kwartalnik Historii Nauki” 2016, t. 61, s. 252-257.
3. P. Daszkiewicz, *Towarzystwo Warszawskie Przyjaciół Nauk a Georges Cuvier (1769-1832) – nieznany list Juliana Ursyna Niemcewicza (1757-1841) w zbiorach Institut de France*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2016, t. 60, nr 4, s. 169-174.
4. P. Daszkiewicz, D. Iwan, *Chrzęszcze Willibalda Bessera (1784-1842)- w kolekcji barona Pierra Dejeana (1780-1845)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, 2016 t. 61, nr 3.
5. P. Daszkiewicz [tłum., red.], S. Feliksiak, *Quelques propos au sujet des pertes du Musée National de Zoologie durant la guerre.* „Organon” 2016, nr 48, s. 151-156.
6. P. Daszkiewicz [tłum., red.], W. Rydzewski, *Les sciences biologiques [en Pologne Populaire]*, „Organon” 2016, nr 48, s. 161-185.
7. P. Daszkiewicz, *L’analyse du texte de sur la soviétisation de la biologie au début de la période du communisme en Pologne*, „Organon” 2016, nr 48, s. 157-159.
8. P. Daszkiewicz, T. Samojlik, J. Aikhenbaum, N. Selva, A. Wajrak, *No return for Aurochs. A Letter to Science*, „Organon” 2016, nr 48, s. 187-189.
9. P. Daszkiewicz, D. Iwan, *Avant-propos au Rapport de Stanisław Feliksiak*, „Organon” 2016, nr. 48, s. 143-149.

10. M.S. Jasiński, *Jan Heweliusz i kultura heweliuszowska. Utilitas et delectatio. Red. Maria Mendel i Józef Włodarski, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2013, 262 s., „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, 2016, t. 61, nr 1, s. 175-179.*
11. S. Łotysz, *Sailors and Syphilis on Europe's Waterways International Health Organizations and the Rhine Commissions, c. 1900-1953, “Hygiea Internationalis” 2016, vol. 13 nr 1, s. 49-64.*
- 12: J. Schiller-Walicka, *Sprawozdanie z działalności Instytutu Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN w roku 2015, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2016, nr 3-4.*
13. A. Trojanowska, *X Jubileuszowy Przegląd Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2016, t. 61, nr 2 s. 149-150.*
14. B. Wysokińska, *Bolesław Hryniewiecki (1875-1963) jako badacz literatury pięknej, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2016, nr 3, s. 65-80.*
15. B. Wysokińska, *Sprawozdanie z działalności Instytutu Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN w roku 2015, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2016, nr 3, s. 139-153.*
16. R. Zaborowski, *A Short Comment on Michael Slote, “The Many Faces of Empathy”, “Philosophia. Philosophical Quarterly of Israel”, nr 116, s. 1-19.*
17. R. Zaborowski, *Epicurus' hedonai katastematikai and kata kinesin versus Ribot's Static and Dynamic Passions, „Organon” 2016, nr 48, s. 21-50.*
18. R. Zaborowski, *Feeling as a Linguistic Category, transl. L. Kawalec, “Studia Semiotyczne – English Supplement” 2015, nr 25 (2004), pp. 253-272.*
19. R. Zaborowski, *Plato and Max Scheler on the Affective World, „Organon” 2016, nr 47, s. 65-81.*
20. R. Zaborowski, *Two Neglected Details in Plato's Chariot Allegory, „Organon” 2016, nr 48, s. 191-224.*
21. S. Zamecki, *Na marginesie książki „Powiązania rodowe twórców polskich szkół naukowo-medycznych. Praca zbiorowa zespołu Katedry Historii Medycyny UJ CM pod redakcją prof. dr hab. med. Andrzeja Śródki. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2016 nr 3, s. 117-129.*

VII. Pozostałe publikacje naukowe:

1. I. Arabas, A. Lesniewska, *A case study of the role of 18th century natural history cabinets, as vehicles of knowledge transfer to the society*, [w:] Pharmaziehistorischen Biennale 2016 in Meißen, Programm, Grenzüberschreitungen in der Pharmazie, 22-24. April 2016, s. 1-2.
2. I. Arabas, *Dwór był centralną kasą chorych i centralną apteką na całą okolicę...*, [w:] *Historia medycyny i farmacji na początku XXI wieku*, XXIV Zjazd Polskich Historyków Medycyny, Farmacji i Nauk Pokrewnych, Poznań 2016, s. 19.
3. I. Arabas, *Activities of Maria Skłodowska-Curie and Antonina Leśniewska during the First World War*, [w:] *Sbornik prednasek z dejin farmacie, České farmaceutické společnosti ČLS JEP* 2016, s. 48.
4. I. Arabas, *30 lat Muzeum Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej Oddział Muzeum Warszawy: historia i nowa odsłona*, [w:] *Historia medycyny i farmacji na początku XXI wieku*, Poznań 2016, s.19-20.
5. I. Arabas, *Rola gabinetów historii naturalnej w poznaniu egzotycznych roślin leczniczych*, XXV Sympozjum Historii Farmacji, Opole 2016, s. 10.
6. I. Arabas, *90 lat Wydziału Farmaceutycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego*, „Medycyna Dydaktyka Wychowanie” 2016, t. XLVIII, z. 10, s. 34-37.
7. M. Broniarczyk, M. Grzyb, A. Pawłowska, *Muzeum Ziemi Rawskiej 1966-2016*, Rawa Mazowiecka 2016, ss. 56.
9. P. Daszkiewicz, *La science et la politique – Jean-Emmanuel Gilibert (1741-1814) en République des Deux Nations*, "Annales/Académie Polonaise des Sciences – Centre Scientifique à Paris” 2016, vol. 17, s. 221-225.
10. P. Daszkiewicz, P. Edel P., *Nouvelles données sur l’histoire d’Anatome Testudinis Europaeae de Ludwig Heinrich Bojanus (1776-1827)*, „Bulletin de la Société Herpétologique de France” 2016, vol. 158, s. 13-16.
11. P. Daszkiewicz, *La sécherie de pommes de pin sylvestre à Haguenau*, „Études Haguenoviennes. Histoires insolites de Haguenau et sa région. Nouvelle série” 2016, t. XXXVI, z. 101-110.
12. P. Daszkiewicz, *Les études parisiennes et le premier travail en Alsace d’Ignacy Domeyko (1802-1889) d’après ses mémoires*. „Cahiers Litvaniens” 2016, vol. 15 [w druku].

13. P. Daszkiewicz [tłum., red.], M. Kornat, *L'Institut de l'Europe Orientale de Vilnius (1930-1939): l'unique centre polonais de soviétologie avant la Deuxième guerre mondiale*. „Cahiers Lituaniens” 2016, vol. 15 [w druku].
14. P. Daszkiewicz. T. Samojlik T., *Un bison de Białowieża pour le Musée de Strasbourg-un complément d'enquête*. „Cahiers Lituaniens” 2016, vol. 15 [w druku].
15. M. Dolecki, *Philosopher's Crystal: The Treacherous Terrain of Tassatarius*, Oakland 2016, ss. 206.
16. J. Kaliszuk, *Utracone kodeksy średniowieczne (na przykładzie przedwojennych zbiorów Biblioteki Narodowej*, „Edukacja i Dialog” 2016, z. 09/10 (288, 289), s. 36-40.
17. A. Kuczyński, *Syberyjski szlak Ojca Albina Janochy*, „Zesłaniec” 2016, nr 61, s. 55-64.
18. A. Kuczyński, *Społeczno-kulturowe obrazy Kazachstanu w listach Adolfa Januszkiewicza*, „Zesłaniec” 2016, nr 66, s. 9-24.
19. A. Kuczyński, *O starym irkuckim cmentarzu słów kilka*, „Zesłaniec” 2016, nr 67, s.23-28.
20. S. Łotysz, 欧洲内陆水道的水手和梅毒：国际卫生组织与莱茵河委员会（1900-1953年）*Ōuzhōu nèi lù shuǐdào de shuǐshǒu hé méidú: Guójì wèishēng zǔzhī yǔ láiyīn hé wěiyuánhùi* (1900-1953 nián), „Journal of the Social History of Medicine and Health” 2016, vol. 1, nr 1, s. 73-90.
21. K. Maślanka, *Na przekór konwencjom w nauce. Naukowe szlaki Konrada Rudnickiego*, periodyk „Częstochowski Kalendarz Astronomiczny na rok 2017”, Akademia Jana Długosza, Częstochowa 2016, s. 239-266.
22. Л. Малигранда, Д. Цесельска, *Альфред Розенблатт (1880–1947) – польский и перуанский математик*, “Математика в высшем образовании” 2016, t. 14, s. 89-105.
23. J. Schiller-Walicka [rec.] *Malte Rolf, Imperiale Herrschaft im Weichselland. Das Königreich Polen im Russischen Imperium (1864-1915)*, De Gruyter Oldenburg 2015, ss. 530, ss. 7. Platforma internetowa: www.pol.int.org
24. J. Soszyński, *Paryžiaus biblija Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Vilniuje rinkiniuose*, „Lietuvos Istorijos Metraštis”, 2015:1, Vilnius 2016, s. 5-19.
25. A. Trojanowska, *X Jubileuszowy Przegląd Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji*, „Farmacja Polska” 2016, t. 72, nr 3, s. 2-3.
26. Z. Tucholski, *Nieznany plan budynku stacji Warszawskich Kolei Dojazdowych Warszawa – Belweder*, „Almanach Muzealny” 2016, t. 9, s. 545-553.

27. Z. Tucholski, *Zasłużony pionier elektryfikacji polskich kolei* Doc. Inż. Stanisław Plewako, „Maszyny Elektryczne, Zeszyty Problemowe” 2016, nr 4, s. 83-89.
28. A. J. Wójcik, A. Rybak, *Józef Cieszkowski. Naczelnik kopalń w Zachodnim Okręgu Górniczym Królestwa Polskiego w pierwszej połowie XIX wieku*, www.anwoja.pl, s. 1-162.
29. A. J. Wójcik, *Zanim powstała Dąbrowska „Sztygarka”*, cz. 1, 2, 3, „Dąbrowski Kurier Muzealny”, Muzeum Miejskie „Sztygarka”, Dąbrowa Górnicza.
30. A. J. Wójcik, *Górnictwo w „Rzeczach Kopalnych” ks. Krzysztofa Kluka*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
31. A. J. Wójcik, *Dawne sztolnie kopalń węgla kamiennego w okręgu zachodnim Królestwa Polskiego (do 1850 r.)*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
32. A. J. Wójcik, *Dzieje rozpoznania kopalnin na obszarze dawnego księstwa siewierskiego oraz pierwszy opis i mapa geologiczno-górnicza regionu*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
33. A. J. Wójcik, *Obraz krajobrazu górniczego Zagłębia Dąbrowskiego na przykładzie „Karty geognostycznej zagłębia węglowego” Jana Hempla (1856 r.)*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
34. A. J. Wójcik, *Działalność Aleksandra Mieleckiego w górnictwie pruskim*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
35. A. J. Wójcik, *Kartoteka Kopalni Węgla Kamiennego Państwowego Instytutu Geologicznego – zapomniany dokument z historii górnictwa*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
36. A. J. Wójcik, *Mapy okręgów górniczych Królestwa Polskiego*, „Przemysł Skalny. Portal Branżowy”.
37. A. J. Wójcik, *Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie – środowisko przyrodnicze* [z:] G. Kłys, Katedra Biosystematyki na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym Uniwersytetu Opolskiego, Opole.
38. A. J. Wójcik, *Охрана и предоставление подземных уникальных геологических объектов в шахтах Верхнесилезского каменноугольного бассейна (Польша)*. Международная научно-практическая конференция „Геологическое и горно-индустриальное наследие в развитии экономики регионов”. ФГБУН Институт геологии КаНЦ РАН, Петрозаводск.

39. A. J. Wójcik, *Стандартизация описания подземных выработок в аспекте сохранения наследия горной техники*. Международная научно-практическая конференция „Геологическое и горно-индустриальное наследие в развитии экономики регионов”. ФГБУН Институт геологии КаНЦ РАН, Петрозаводск.
40. A. J. Wójcik, *Учебная шахта городского музея «Штыгарка» в Домброве Гурничей (Польша) является свидетельством горнопромышленного наследия*. Международная научно-практическая конференция „Геологическое и горно-индустриальное наследие в развитии экономики регионов”. ФГБУН Институт геологии КаНЦ РАН, Петрозаводск.
41. A. J. Wójcik, *Kontynuacja opracowania: Historia nauk geologicznych i górniczych. Biogramy specjalistów geologicznych i górniczych*, autorska strona internetowa: <http://www.anwoja.pl>
42. A. J. Wójcik, *Kontynuacja opracowania: Muzea geologiczne, górnicze województwa śląskiego i terenów przyległych. Edukacyjno-informacyjny serwis internetowy o dziedzictwie geologicznym województwa śląskiego*, [z:] R. Chybiorz, strona internetowa: <http://www.geosilesia.pl>
43. A. J. Wójcik, *Начальные сведения развития горных школ в Западном Округе Царства Польского* [16 str.], [w:] „История горного дела в России: XVIII-XX вв.”, red. В. Г. Афанасьев, В. Н. Шайдуров, выпуск 4, издательство Невского института языка и культуры, Санкт-Петербург.
44. A. J. Wójcik, *Организация горной промышленности и металлургии Царства Польского в letech 1815-1870 на основании юридических документов* [12 str.], [w:], „История горного дела в России: XVIII-XX вв.”., red. В. Г. Афанасьев, В. Н. Шайдуров, выпуск 4, издательство Невского института языка и культуры, Санкт-Петербург.
45. R. Zaborowski [rec.], *J. Baggini, Freedom Regained. The Possibility of Free Will* in: “Metapsychology” vol. 20, Issue 27, Jul. 5, 2016.
46. R. Zaborowski, [rec.], *S. Cleary, Existentialism and Romantic Love*, “Metapsychology” 2016, vol. 20, Issue 4, Jan 26, 2016.
47. R. Zaborowski, [rec.], *R. C. Roberts, Emotions in the Moral Life*, “Metapsychology” vol. 20, Issue 45, Nov. 8, 2016.
48. R. Zaborowski [rec.], *O. Renaut, Platon. La médiation des émotions*, “Revue de Métaphysique et de Morale”, 2016, t. 92, z. 4, s. 574-578.

49. R. Zaborowski, *On the Relevance of Plato's View on Affectivity to the Philosophy of Emotions*, "Journal of Ancient Philosophy" 2016, nr. 10, 2, s. 70-91.

VIII. Pozostałe publikacje:

1. D. Ciesielska, K. Ciesielski, *Raz jeszcze o ławce Banach i Nikodyma*, „Pauza Akademicka” 2016, nr 361, s. 2-3.

2. D. Ciesielska, K. Ciesielski, *Banach i Nikodym znów na Plantach*, „Forum Akademickie” 2016, nr 11.

3. P. Daszkiewicz, T. Samojlik, *Białowieżana w dokumentach Józefa Paczoskiego a Archiwum PAN w Poznaniu*, „Matecznik” 5/2, s. 16-17.

4. P. Daszkiewicz, T. Samojlik, *Białowieski epizod w relacji Estebanillo Gonzaleza siedemnastowiecznego hiszpańskiego dyplomaty i pisarza*, „Matecznik” 5/1, s. 17.

5. A. Kuczyński, *Bronisław Piłsudski – zesłaniec i etnograf*, „Mówią Wieki” 2016, nr 11, s. 49-52.

6. P. Pludra-Żuk, *Jak nowe technologie pomagają w wydzieraniu tajemnic średniowiecznym rękopisom*, „Edukacja i Dialog” 2016, 9/10, s. 41–44.

7. B. Orłowski, *Polska kadra techniczna w Rosji carskiej*, „Mówią Wieki” 2016, nr. 6, s. 26-28.

8. B. Orłowski, *Jak Wojsko Polskie umacniało państwo*, „Mówią Wieki” 2016, nr 8/, s. 95-99.

9. J. Soszyński, *Najcenniejsze wśród księzek w Polsce*, „Edukacja i Dialog” 2016, 9/10 s. 32-35.

10. *Królestwo zwierząt a historia nauki – wywiad z dr hab. Anną Trojanowską, prof. w Instytucie Historii Nauki PAN – J. Roś*, [w:] *Ludzkie, nie-ludzkie, arcy-zwierzęce. Animalocentryzm?* Biblioteka „Amor Fati”. Seria: „Parerga Amora”, red. J. Roś, K. Wieczorek, Siemianowice Śląskie 2016, s. 23-28.

11. Z. Tucholski, *Recenzja „Zapomniany budowniczy polskich kolei”, książki M. Moczulskiego i A. Paszke, Józef Nowkuński. Budowniczy linii kolejowych*, Katowice 2015 r., [w:] „Nowe Książki” 2016, nr 6, s. 78-80.

12. Z. Tucholski, *Nieoczywisty „korytarz”, recenzja książki M. Przegiętki, Komunikacje i polityka. Transport kolejowy i drogowy w stosunkach polsko-niemieckich w latach 1918-1939*, IPN Warszawa 2015 r., „Nowe Książki” 2016, nr 11, s. 15-16.

13. Z. Tucholski, *80. rocznica elektryfikacji pierwszej linii PKP w Polsce – z Pruszkowa do Otwocka*, tekst okolicznościowy opublikowany 15 grudnia 2016 r. z okazji rocznicy elektryfikacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Warszawa – Wawer.
14. J. Włodarczyk, *Harmonia nieba*, „Ruch Muzyczny” nr 1/2016, s. 24–28.
15. L. Zasztowt, *Humanistyka umiera w milczeniu*, „Pauza Akademicka”, 2016 R. IX: 8 września 2016, nr 349, s. 1.
16. L. Zasztowt, *Absurdy polskiej bibliografii naukowej*, „Pauza Akademicka”, 2016 R. VIII: 10 marca 2016, nr 331, s. 3.
17. L. Zasztowt, *Uczyć się na błędach. Historia nauki polskiej*, tom X. „Pauza Akademicka. Tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności”, R. VIII, 28 stycznia 2016, nr 325, s. 3.

Opracowanie: *mgr Maja Bogajczyk*
Instytut Historii Nauki PAN

ANEKS 5

Członkostwo w Komitetach PAN, Radach Naukowych

(z wyłączeniem Rady Naukowej IHN PAN)

oraz w innych gremiach: o zasięgu krajowym oraz międzynarodowym

Dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN:

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – wiceprzewodnicząca

Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne – wiceprzewodnicząca Zarządu Oddziału
Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego
Zespół Sekcji Historii Farmacji – członek zarządu
Rada Naukowa PAN Archiwum – członek
Académie Internationale d’Histoire de la Pharmacie – członek
International Council of Museums (ICOM) – członek
International Society for the History of Pharmacy – delegat Zespołu Sekcji Historii
Farmacji

Prof. dr hab. Kalina Bartnicka:

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek Prezydium
Komisja Historii Nauki PAU – członek
Towarzystwo Naukowe Warszawskie – członek korespondent
Towarzystwo Historii Edukacji – wiceprzewodnicząca, członek zarządu
Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Warszawskiego – członek
Mazowieckie Towarzystwa Naukowego
Akademickie Towarzystwa Edukacyjno-Naukowego „Atena”

Dr Danuta Ciesielska:

Komisja Historii Nauki PAU – członek
Komisja do Oceny Podręczników Szkolnych PAU – członek
Zespół doradczy Komitetu Dydaktyki Matematyki przy Komisji Matematyki PAN –
członek
European Society for the History of Science – członek

Dr hab. Piotr Daszkiewicz, prof. PAN:

Muséum National d’Histoire Naturelle, Paryż – członek rady administracyjnej
Towarzystwo Cercle d’Histoire Alsace-Lituanie – członek rady administracyjnej
członek honorowy
Towarzystwo Histoire, Science, Totalitarisme, Ethique et Société – sekretarz
Towarzystwo Association pour l’Histoire de la Protection de la Nature de
l’Environnement – członek rady administracyjnej MNHN

Dr Marcin Dolecki:

Polskie Towarzystwo Chemiczne – członek

Dr hab. Katarzyna Dormus, prof. PAN:
Towarzystwo Historii Edukacji – członek
Komitet Historii Nauki PAN – członek
Komisja Nauk Pedagogicznych PAN (Oddział w Krakowie) – członek
Zespół Historii Wychowania przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN –
Wiceprzewodnicząca

Prof. dr hab. Michał Kokowski
Komisja Historii Nauki PAU – sekretarz Komisji
Komisja Filozofii Nauk PAU – członek Komisji
Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek Prezydium
Centrum Badań Nad Historią Idei (Wydział Filozoficzny UJ) – członek Komitetu
Konsultacyjnego
The International Academy of the History of Science/Academie Internationale
d’Histoire des Sciences), corresponding member
European Society for the History of Science – członek
Society for Philosophy of Science in Practise (Enschede, the Netherlands) – członek

Dr Paweł Komorowski:
Członek Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekami Oświecenia

Dr hab. Antoni Kuczyński, prof. PAN:
Rada Naukowa Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich – członek
Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek

Prof. dr hab. Halina Lichočka:
Komitet Historii Nauki i Techniki PAN (od 1993). W latach 1996-1999 oraz 2000-
2003 sekretarz naukowy; w latach 2007-2011 przewodnicząca Komitetu; członek
Prezydium
Rada Naukowa Muzeum Techniki NOT – członek
Komisja Historii Nauki PAU – członek
Polskie Towarzystwo Chemiczne – członek

Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne – członek. Przewodniczę organizowanym corocznie Ogólnopolskim Przeglądom Prac Magisterskich z zakresu historii farmacji.

Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Warszawskiego – członek

Academie Internationale d’Histoire de la Pharmacie, Florencja, członek rzeczywisty

The Working Party on the History of Chemistry of the Federation of European Chemical Societies – członek; obecnie federacja nosi nazwę European Association for Chemical and Molecular Sciences

International Union for the History and Philosophy of Science/ Division of History of Science and Technology. Polish National Committee, w latach 2007-2011 przewodnicząca, członek (past president)

Dr hab. Sławomir Łotysz, prof. PAN

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek

Polskie Towarzystwo Historii Techniki PTHT – Wiceprzewodniczący i członek zarządu

Międzynarodowy Komitet ds Historii Techniki (ICOHTEC – International Committee for the History of technology) – Sekretarz Generalny (od 2013)

Dr hab. Krzysztof Maślanka, prof. PAN:

Komisja Filozofii Nauk Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie – sekretarz do 2016

Komisja Historii Nauki PAU

Prof. dr hab. Bolesław Orłowski:

TNW – członek korespondent

Komisja Historii Nauki PAU – członek

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek

Polskie Towarzystwo Historii Techniki – członek założyciel, członek honorowy

International Committee for the History of Technology – członek

Dr Magdalena Paciorek:

Warszawskie Towarzystwo Lekarskie – członek Sekcji Historycznej

Polskie Towarzystwo Historii Medycyny i Farmacji – członek

Dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN:

Komisja Stała Historyków Polski i Rosji - członek

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek Prezydium (oraz członek Komisji do Badań nad Historią Syberii KHNT)

Kasa im. J. Mianowskiego – Fundacja Popierania Nauki – sekretarz Komitetu

Towarzystwo Historii Edukacji – członek-założyciel

Członek Rady Naukowej PAN Archiwum

Mgr Magda Siuda-Bochenek:

Polskie Towarzystwo Astronomiczne – członek

Dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN:

Krajowa Rada Biblioteczna – członek

Rada Naukowo-Programowa Archiwum Głównego Akt Dawnych – członek

Medieval Chronicle Society – członek

Dr hab. Jan Szumski, prof. PAN:

Kasa im. Józefa Mianowskiego – Fundacja Popierania Nauki – członek Komisji Rewizyjnej

Komisja Stała Historyków Polski i Rosji – sekretarz naukowy

Dr hab. Zbigniew Tucholski, prof. PAN:

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek specjalista

Polskie Stowarzyszenie Miłośników Kolei – członek

Fundacja Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej – członek honorowy

Rada ds. Muzeum Politechniki Warszawskiej – członek

Stowarzyszenie Res Carpathica – członek

Prof. dr hab. Bożena Urbanek:

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek

Rada Naukowa Wydziału Farmaceutycznego SUM – członek

European Association for the History of Psychiatry

International Association of Nurses, Towarzystwo Polsko-Niemieckie Historii Medycyny.

Prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk:
Académie Internationale d'Histoire des Sciences – członek korespondent
Johannes Kepler Working Group przy International Astronomical Union – członek
Commission for the History of Ancient and Medieval Astronomy, International
Union for the History and Philosophy of Science – członek
Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – członek Prezydium
Towarzystwo Naukowe Warszawskie – członek
Komisja Historii Nauki PAU – członek
Rada Naukowa Biblioteki Gdańskiej PAN – członek
Rada Naukowa Centrum Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika PAN w
Warszawie – członek
Kasa im. Józefa Mianowskiego – Fundacja Popierania Nauki – członek Komitetu
Polskie Towarzystwo Astronomiczne – członek

Dr hab. Andrzej J. Wójcik, prof. PAN:

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN (w tym: członek Komisji Badań nad Historią
Syberii KHNiT) – członek
Komisja Historii Śląska PAU – członek
Komisja Historii Nauki PAU – członek
Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi – członek
Stowarzyszenie Muzealników Polskich – członek
Polskie Towarzystwo Geologiczne (PTG) (w tym: Sekcja Historii Nauk
Geologicznych) – członek
Główna Komisja Muzealnictwa i Tradycji Górniczych SITG – członek
Stowarzyszenie Podziemnych Tras Turystycznych Polski (SPTTP) – członek
American Association of Petroleum Geologists (AAPG) – member.
Earth Science Teachers Association (ESTA) – member.
International Association of Sedimentologists (IAS) – member
International Commission on the History of Geological Sciences (INHIGEO) –
Commission of the International Union of Geological Sciences – member

International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH) – członek komisji rewizyjnej Polskiego Komitetu Narodowego TICCIH

International Committee for Museums and Collections of Natural History (ICOM – NATHIST) – member

International Committee for University Museums and Collections (ICOM – UMAC) – member

International Council of Museum (ICOM/UNESCO) – member – członek Polskiego Komitetu Narodowego ICOM.

National Geographic Society (NGS) – member

Society for Sedimentary Geology (SEPM) – member

History of Earth Sciences Society (HESS) – członek

Prof. dr hab. Robert Zaborowski:

Komitet Historii Nauki i Techniki PAN – sekretarz

International Society for Research on Emotion – full member.

Philologikos Syllogos “Parnassos” – członek korespondent

Prof. dr hab. Leszek Zasztowt:

Komitet Historii Nauki i Techniki – Przewodniczący (w kadencji: 2015-18)

Rada Naukowa Instytutu Historii PAN – członek

Komisja Historyków Polski i Rosji – współprzewodniczący (od 2009).

Dr Marcin Dolecki

Dr Paweł Komorowski

Instytut Historii Nauki PAN

ANEKS 6

Pracownicy IHN PAN pełniący funkcję redaktorów naczelnych czasopism naukowych:

Prof. dr hab. Michał Kokowski:

„Prace Komisji Historii Nauki PAU”, od 4 lipca 2016 r.: „Studia Historiae Scientiarum”

Dr hab. Antoni Kuczyński, prof. PAN:

„Wrocławskie Studia Wschodnie”

„Zesłaniec”

Prof. dr hab. Halina Lichočka:
„Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”

Dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN:
„Rozprawy z Dziejów Oświaty”

Prof. dr hab. Bożena Urbanek:
„Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną”

Prof. dr hab. Robert Zaborowski:
„Organon” (editor)

Prof. dr hab. Stefan Zamecki:
„Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”

Udział w komitetach i redakcjach czasopism naukowych:

Dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN:
Członek redakcji „Farmacji Polskiej”

Prof. dr hab. Kalina Bartnicka:
Członek rady redakcyjnej: „Biuletyn Historii Edukacji”
Członek komitetu redakcyjnego: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”
Członek kolegium redakcyjnego: „Rozprawy z dziejów Oświaty”;

Dr Danuta Ciesielska:
Redaktor działu „Historia matematyki polskiej” w czasopiśmie „Annales Societatis Mathematicae Polonae Series VI, Antiquitates Mathematicae.”
Członek redakcji: „Prace Koła Matematyków Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”.

Dr hab. Piotr Daszkiewicz, prof. PAN:
Członek redakcji: „Organon”
Członek redakcji: „Rocznik Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego”,
Członek redakcji: „Prace Komisji Historii Nauki PAU”/”Studia Historiae Scientiarum
Członek rady redakcyjnej: „Porównania”,

Członek rady redakcyjnej: „Meritum. Pismo Kola Naukowego Doktorantów-Historyków Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego”

Recenzent: „Rozprawy z Dziejów Oświaty”

Recenzent: „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”

Recenzent: „Archives of Natural History”

Dr Marcin Dolecki:

Sekretarz redakcji: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”.

Dr hab. Katarzyna Dormus, prof. PAN:

Członek Rady Redakcyjnej: „Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna”

Redaktor Naukowy czasopisma „Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej”

Mgr Maciej Jasiński:

Sekretarz redakcji: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” (razem z mgr Magdą Siudą-Bochenek)

Mgr Michał Jasiński:

Sekretarz redakcji: „Rozprawy z Dziejów Oświaty”

II sekretarz redakcji: „Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój”

Prof. dr hab. Michał Kokowski:

Editorial Board Member: “The Advances in Historical Studies (AHS)”

Dr Paweł Komorowski:

Członek redakcji i komitetu redakcyjnego: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”

Członek komitetu redakcyjnego: „Analecta”

Dr hab. Antoni Kuczyński, prof. PAN:

Członek komitetu redakcyjnego: „Literatura Ludowa”

Członek komitetu redakcyjnego: „Izwiestija Instytutu nasledija Bronisława Piłsudskiego”

Członek komitetu redakcyjnego: „Biblioteka Polsko-Syberyjska”

Dr Jarosław Kurkowski:

Zastępca redaktora naczelnego: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”

Prof. dr hab. Halina Lichocka:

Członek Rady Programowej: „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”.

Dr hab. Krzysztof Maślanka, prof. PAN:

Współpracownik i recenzent: „Prace Komisji Historii Nauki PAU” (od 4 lipca 2016): „Studia Historiae Scientiarum”):

Współpracownik i recenzent: „Częstochowski Kalendarz Astronomiczny”

Mgr Magdalena Paciorek:

Sekretarz redakcji: „Medycyna Nowożytna Studia nad Kulturą Medyczną”.

Dr Michał Piekarski:

Sekretarz redakcji oraz korektor: „Przegląd Wschodni”

Mgr Paulina Pludra-Żuk:

Sekretarz redakcji: „Organon”

Dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN:

Członek Rady Naukowej: „Forum Pedagogiczne”

Mgr Magda Siuda-Bochenek:

Sekretarz redakcji: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” (razem z Maciejem Jasińskim).

Dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN:

Członek Rady Naukowej: "Przegląd Tomistyczny"

Członek Komitetu Redakcyjnego: "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki".

Dr hab. Jan Szumski, prof. PAN:

Sekretarz naukowy (oraz redaktor językowy artykułów naukowych w języku rosyjskim): „Rozprawy z Dziejów Oświaty”.

Dr hab. Anna Trojanowska, prof. PAN:

Sekretarz redakcji (do marca 2016), od marca 2016 – zastępca red. naczelnego
„Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”

Dr hab. Zbigniew Tucholski, prof. PAN:

Członek komitetu redakcyjnego: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”

Członek komitetu redakcyjnego: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”

Członek redakcji: „Stalowe Szlaki”

Prof. dr hab. Bożena Urbanek:

członek redakcji: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”

członek redakcji: „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”

członek redakcji: „Progress in Health Sciences”.

Prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk:

Członek redakcji: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”

Członek Rady Naukowej: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”

Członek redakcji: „Nauka Polska”

Dr hab. Andrzej J. Wójcik, prof. PAN:

Udział w pracach Rady Naukowej: „Studia i Materiały do Dziejów Żup Solnych w
Polsce”

Udział w pracach Redakcji: „Przemysł skalny. Portal Branżowy”

Udział w pracach Redakcji i Rady Naukowej: „Hereditas Minariorum”

Dr hab. Ewa Wyka, prof. PAN:

Członek Rady Naukowej: „Opuscula Musealia”

Dr Beata Wysokińska:

Członek redakcji: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”.

Prof. dr hab. Robert Zaborowski:

Członek redakcji oraz członek komitetu redakcyjnego: „Kwartalnik Historii Nauki i
Techniki”.

Członek Advisory Board: „Polish Journal of Philosophy”.

Prof. dr hab. Stefan Zamecki:
Członek redakcji: „Nauka Polska”

Prof. dr hab. Leszek Zasztowt:
Członek redakcji: „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój”
Członek redakcji: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”
Członek redakcji: „Rozprawy z Dziejów Oświaty”,
Członek redakcji: „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki”.

Udział pracowników w redakcjach wydawnictw periodycznych:

1. Seria: „Archiwum Dziejów Oświaty”: Kalina Bartnicka (redaktor naczelny), Joanna Schiller-Walicka.
2. Seria: „Monografie z Dziejów Nauki i Techniki”: Stefan Zamecki (redaktor naczelny).
3. Seria: „Monografie z Dziejów Oświaty”: Leszek Zasztowt (redaktor naczelny), Kalina Bartnicka (członek komitetu redakcyjnego), Joanna Schiller-Walicka (członek komitetu redakcyjnego).
4. Seria: „Studia Copernicana”: Jarosław Włodarczyk (redaktor naczelny), Michał Kokowski (członek komitetu redakcyjnego), Jacek Soszyński (członek komitetu redakcyjnego), Wiesław Wójcik
5. Seria „Bibliotheca Heveliana”: Jarosław Włodarczyk (redaktor naukowy).
6. Seria: „Biblioteka Klasyków Nauki” (Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego): Jarosław Włodarczyk (redaktor naukowy).
7. Seria: „Monografie Komisji Historii Nauki PAU”: Michał Kokowski (wicedaktor naczelny).
8. Seria: „Bibliotheca Litterarum Medii Aevi”: Jacek Soszyński (członek komitetu redakcyjnego).
9. Seria: „Biblioteka Zesłańca” (redakcja naczelny).
10. Seria: „Memorabilia Zoologica. Nowa Seria” Piotr Daszkiewicz, Robert Zaborowski (redaktorzy).

Dr Marcin Dolecki

Dr Paweł Komorowski

